

REDACȚIA

Arad, Deák Ferencz-utca nr. 20.

ABONAMENTUL

Pentru Austro-Ungaria:
pe un an . . . 20 cor.
pe 1/2 an . . . 10 .
pe 1/4 an . . . 5 .
pe 1 lună . . . 2 .
N-ril de Duminecă pe an
4 coroane.

Pentru România și străinătate
pe an 40 franci.

Manuscripte nu se înapoiază.

ADMINISTRAȚIA

Arad, Deák Ferencz-utca nr. 20.

INSERTIUNILE:

de un șir garmond: prima
dată 14 bani; a doua oară
12 bani; a treia oară 8 b.,
de fiecare publicațiune.

Atât abonamentele, cât și
insertiunile sunt a se plăti
înainte în Arad.

Sortiri nefrancate nu se primesc.

TRIBUNA POPORULUI

Anul VI.

Număr de Duminecă

Nr. 2

Șvițeră ungară.

Starea din ce în ce mai rea a țării noastre, întinderea sărăciei pe zi ce merge, da de gândit și stăpânilor; și mai ales da de vorbă oamenilor, cari se ocupă de asemenea lucruri.

Ținuturile muntoase din Nordul țării și starea desperată a aceloră, a dat privilegiu pentru a se încerca din toate părțile să se caute răspunsul la întrebarea: cum s'ar pute îndrepta stările de lucruri?

Dar pe când ministrul de agricultură îi este mai de grabă să scape Budapesta de „lucătorii fără muncă“ gramădiți acolo, cari după ce li-se da pâine și lapte de pomână, mai și primejdiesc liniștea și siguranța în capitală, — pe atunci gazetele șoviniste visează pe ușor reforme economice pentru... întărirea națiunii maghiare „singură alcătuitoare de stat“.

Nu e vorbă, nici ministrul nu pare a fi mult ridicat peste același fel de gânduri, căci prin împrumutul de două sute de milioane ce propune a se face, în întâiul rînd urmărește să dea de lucru vagabonzilor adunați în „mărta capitală“, dându-le de lucru la construirea de căi ferate pentru — Sécui. Ar fi deci „două muște“ c'o lovitură; și un neajuns momentan și local ar fi înlăturat.

Dar acest lucru nu ar avé decât o însemnătate trecătoare și ar fi un ajutor pentru niște bieți... „patrioți“. Suma ce o va cere ministrul însă, se spune că ar mai ajunge și pentru a ajuta poporul, pentru întemeierea unei deosebite culturi de vite în părțile muntoase, ai căror locuitori sunt în mare parte ajunși la sapă de lemn.

Cine în țeara aceasta n'ar privi cu bucurie și n'ar saluta pe ministrul, care ar întreprinde o astfel de lucrare cu gândul bun și sincer, cu tăria hotărîrii, de a veni în ajutorul celor ce au trebuință și sunt harnici de a se folosi de un asemenea beneficiu, fără considerare de naționalitate, fără de a favorisa pe nici un neam, față cu ceilalți?

Dar eată cum înțeleg șoviniștii rostul unei acțiuni economice de acest fel:

O astfel de acțiune ar avé urmarea politică — zice „Magyarország“ — că ar salva poporul șécuiască; ear poporul slovac și rușean, cari și până acum au dovedit o puternică alipire față cu patria maghiară, în scurt timp s'ar închege, poate și ca limbă în rassa alcătuitoare de stat. Și de sigur, nici în poporul valah n'ar mai găsi agitatorii un teren favorabil... Muncă mai de preț desigur n'a mai făcut statul magh'ar decât cum ar fi una ca asta; o acțiune în ținuturile muntoase ar fi: crearea Șvițerei maghiare.

O Șvițeră „maghiară“? Nu se poate închipui decât o Șvițeră ungară, dacă vrem să luăm figurat înțelesul aceluși numir de țeară. Căci Șvițera s'a întemeiat nu pe șovinism exclusivist, nu prin opresiune, ci prin libertate, libertate națională desevlșită, care a dat popoarelor ce o constitu-

iesc tăria de a forma împreună un stat și le da puterea de a-l susține. Basa înfloririi Șvițerei este libertatea.

Condițiile din țeara noastră mult se aseamănă cu acelea din Șvițera, în adevăr, mai ales din punctul de vedere etnic, sau, cu alte vorbe, în privința așezării de popoare din țeară.

Dacă Maghiarii visează o înflorire economică a țării, în felul cum acest lucru este în Șvițera, n'au decât să-l imitese.

Țeara noastră e destul de bogată încă, munții nostri sunt destul de neistoviți și mândri, necăutați în deajuns; și bogății ascunse vor eși din tainicele adâncimi și neguroase păduri, — dacă în loc de a stoarce țeara pentru a hrâni nebunia exclusivismului de rassa, în loc de a lănați ori-ce putere, ori-ce avânt firesc, ori-ce manifestare din partea nemaghiară, care n'ar purta pecetea renegatismului distrugător de morală, ar lua șoviniștii exemple dela Șvițera, ce tărie s'ar pute înălța aici în Răsăritul european, cu puteri unite!

Tendința de maghiarisare e o încercare de a sparge și de a adânci din ce în ce mai mult spărtura dintre elementele, neamurile ce constituiesc această țeară. Nu politica de desnaționalizare, întinsă pe toate terenurile, a creat Șvițera, ci libertatea.

Intocmească Maghiarii o Șvițeră politică în țeara noastră, și Șvițera economică va fi pe urma ei: Șvițera ungară!

Tarifal vamal autonom. Comisiunile austriacă și ungară au terminat cu pertractările asupra tarifului vamal autonom. Cum au terminat însă? Ziarele vieneze spun că asupra unei mari mulțimi de poziții foarte importante nu s'au putut uni cele două comisiuni. La unele produse agricole, vite și obiecte industriale, e așa de mare deosebirea de păreri între experți, asupra vămii, încât guvernelor și după pertractarea comună le va rămâne o grozăvie de lucru și bătăie de cap în afacerea tarifului vamal.

„Nemzeti politika.“ Sub acest titlu *Hazánk* aduce un articol cu următorul cuprins: Trebuie să se întărească proprietatea rurală maghiară printre naționalități prin colonizări, prin ajutarea aceloră cu cea mai mare intensitate, și cumpărarea de erar a marilor moșii din astfel de ținuturi. În orașe de ale naționalităților să fie plasați honvezi; funcționarii să fie numai „patrioți probați“. Să se facă școale, teatre și muzee maghiare între naționalități. Tinerimea universitare a naționalităților să nu se permită a trăi în mod separatist. Societatea maghiară să lucreze în aceeași direcțiune.

Acest program de „nemzeti politika“, modestul *Hazánk* declară, că nu l-a plăsmuit, ci îl împrumută din discursul cancelarului german, contele de *Bilow*, rostit în chestia poloneză, — dar care se potrivește absolut pentru a fi un „regulament de casă“ și pentru maghiari.

Confratele „*Hazánk*“ a uitat, cum se vede, povestea despre *hou* și *broucaș*?

Din prieteni — hiene.

Încep să prindă curagiu patrioții! Ori pe cine li-s'a mai înseninat și lor mintea?

Cei puțin așa se pare. Căci de data aceasta, o parte a presei maghiare s'a încumetat și ea să-i spună adevărului pe nume, chiar și față de — Ovrei!

Ear asta nu e lucru puțin; căci arare-ori ne este dat să întâlnim la șoviniștii maghiari această însușire.

Au doar' de tot puținii prieteni compatrioții maghiari atât aici, acasă, cât și în afară de granițele țării. Cum s'ar pute dar' să se strice acum până și cu neamul lui Israel, cel mai scump și mai iubit tovarăș al lor în opera șovinismului?!

Trebuie, fără îndoială, că se petrece lucru mare; e ceva „putred în Danemarca“, pentru-ca șoviniștii să provoace asemenea schimbare în raportul lor, până acum atât de intim cu elementul ovrlesc din patrie.

Prin purtarea lor nehibzuită și prin procedările lor ilegale în viața publică a statului, șoviniștii rînd pe rînd au instrăinat de către dinșii toate neamurile autohtone nemaghiare ale patriei, cari singure le pot fi prieteni și la bine și la rău. Ear', în același timp, s'au dat ei înșiși cu totul în brațele elementului celui mai primejdios din stat, *ovreismului*, care în chip vedit pîntește numai destrămarea societății și ruina țării.

Ovreul cunoaște și a străbătut toată ființa și firea șoviniștilor, cu toate slăbiciunile lor. Și de asta s'a folosit întotdeauna cu belșug. În pornirea lor stăpâni au ajuns Ovrei în curînd pe voința și pe presa Maghiarilor. Și ajunși odată aici, în temeritatea lor ei nu s'au oprit locului, până n'au pus mîna și pe averea și pe puterea conducătoare a țării. Ear' urmarea n'a putut să fie alta, decât destrăbălare și corupție în societate și, mai presus de toate, sărăcirea și istovirea poporul: un ruin moral și material, în care se sbuciumă și geme azi poporațiunea întreagă a țării.

Ved, pe semne, și Maghiarii prăpastia aceasta, spre care cu precipitare împing Ovrei țeara, cu toate întocmirile ei, și că în chip imperativ se impune, ca acești dușmani ai societății creștine să fie opriți în pornirile și manevrările lor păcătoase.

Decînd cu cunoscuta acțiune, pornită pentru scaparea bieților Ruteni din ghiarele jidovismului cutropitor, — constatăm ca un bun semn, — o parte a presei maghiare, cum și societatea patriotică a început să mediteze mai serios asupra primejdiei ce aceste lepre sau *hiene* — cum le zic acum înșiși patrioții maghiari, — descarcă asupra poporațiunii stoarse și sărăcite.

Până în momentul de față atât e de mare înstăpânirea și terorismul Ovreiilor asupra „națiunii“ privilegiate, încât numai cu frică și cu cutremur îndrăsnesc fiii adeverați ai acesteia

să-și ridice glasul, să-și spună vederile și cuvîntul mai bărbătesc, chiar și în ziarele lor mai independente de influența ovriscopului.

Două sunt, mai ales, între organele acestea, cari și-au luat inima în dinți, pentru a deschide o campanie oare-care împotriva grozăviilor, ce acești paraziți ai societății sevrșesc îndeosebi în mijlocul poporului agricultor. Acestea sunt: „*Alkotmány*“ foaia partidului catolic popular, și „*Hazánk*“, organul boierilor unguri. Și e bine și mai târziu, decât nici odată.

Convinse azi pe deplin de răul nemăsurat de mare, la care Jidanii duc țeara aceasta nenorocită, numitele două organe maghiare s'au pus în apărarea poporațiunii istovite și stoarse până în mēduvă. Din „prieteni“ și „hazafi“, ce erau până acum, — azi Jidanii maghiari au ajuns să fie botezați, chiar în presa maghiară, cu adevăratul lor nume: — *hiene*.

Sub această numire, de pildă „*Hazánk*“ a deschis, la loc de frunte, o serie de articoli la adresa Ovreiilor invadați, spunîndu-și fără încunjur tot amarul și revolta, ce simte pentru acest cutropitor element destructiv.

Decînd în 29 Decembrie anul trecut — zice „*Hazánk*“ — a apărut primul nostru articol, care din nou a arătat *uneltirile satanice ale hienelelor Rutenilor*, unii după alții își ridică glasul cel ruinați și reprezentanții de drept ai aceloră, neamurile și amicii lor, cari salută inițiativa noastră ca o muncă mîntuitoare, și ne îmbulzesc cu teancuri de acte oficioase. Din toate acestea se ved *blăstēmățiile hienelelor din singuratică ținuturi*. În acest scop ne-am hotărît, ca pe de o parte să deschidem în foaie o rubrică permanentă acestor comunicate, pentru-ca să vadă Dieta și puterea executivă, ce fel de uneltiri se petrec în partea nord-estică a patriei noastre, ear de altă parte, ca să fie adevărită cea dintâru cerere a noastră, care are de țintă: stărpirea acestor bestii ascunse în pele de om.

Și avem nădejde, că datele publicate mai jos vor convinge pe ori-ce om cinstit, că față de stările de lucruri excepționale dela nordul țării numai legi și tribunale excepționale pot să formeze lecuirea relelor.

O minte diavolească trebuie să fie aceea, care la moment eludează și legile cele mai înțelepte. Dacă Solon și Licurg împreună ar aduce legi imposibil de eludat, Kazarii dela nordul țării se adună la sfat între olaltă și de grabă-i gata modalitatea, prin care pot să nesocotească legea, ori pot s'o întoarcă deadreptul împotriva celor pe cari au să-i jupoie. *Advocații jidani*, crescuți în școala înșelătoriei, numai decât găsesc ușița de scăpare, căci toată viața și-au petrecut-o în inventarea astorfel de lucruri, și nenorocitul popor din nou e jăfuit. Judecătorile, cari sunt legate de paragrafi, sunt incapabile să lupte contra acesteia, — și ticăloșia

din nou seceră isbandă... Vieța judecătorilor de-acolo e în primejdie continuă și existența lor în mare parte atârnată dela acești tâlhari. Astfel e cu puțință, că din neștire și știind chiar, ei devin sclavii cămătarilor kazari și îndreaptă legea tocmai în contra nevinovaților. Acești ticăloși pe teritoriul altei judecătorești împresuează pe blândul țeran, care nimic nu știe despre această uneltire și care, neputându-se duce să se apere, este contumaciat și osândit să plătească. Judecătorul nu-și examinează competența de a judeca; are înaintea sa pira și scrisoarea falsificată a datorășului și pe temeiul acestora judecă; hiena ticăloasă — se înțelege, ajutată de avocatul său jidan — pe teritoriul altui comitat contumaciează pe pretinsul datorăș, care, neputându-se înfățișa în așa depărtări, pe temeiul unei pretenții, care nici când n'a văzut-o, — e asvirlit afară din averea sa. Banditul Kazar pretutindeni e de față, pe când bietul Rutean e legat de satul său și dacă-și vine citația dela vr'o judecătoreie din comitatul Ugocea, bietul de el nu poate să meargă până acolo din comitatul Maramureș. În chipul acesta își perde averea pentru o pretenție nedreaptă, numai pentru-că nu s'a înfățișat la pertractare.

„Astfel legea se îndreaptă împotriva nevinovaților și formează un scut de-asaupra capului tâlharului“.

Am dat întâiu loc înșeși expunerilor foil unguerești „Hazánk“, care vorbește asupra chestiei în chip nu se poate mai plastic.

În numărul viitor vom înregistra, tot după numita foaie, și câte-va din datele ei oficioase, cari dau tabloul înfloritor al ticăloșilor ne mai pomenite, ce Jidanii sevrșesc în mijlocul societății unui stat civilizat.

DIN ROMÂNIA.

„Monitorul“ conține următorul înalt ordin de zi, dat cu ocazia Anului-nou:

Ostaș,

Cu anul ce începe astăzi se împlinește un sfert de veac, de când în capul vostru, prin vitejia și devotamentul ce ați arătat, am dobândit neatrănarea țării și s'au reinviat timpurile glorioase. Ați dovedit că marile jertfe, ce țeara a făcut și face pentru iubita Mea armată, nu sunt zadarnice.

În anul ce se sfârșește, Mi-ați dat plăcutul privilegiu de a vedea că urmați, fără preget, a fi călăuziți de sentimentul datoriei, al onoarei și al iubirei de patrie și că țeara, rezemată pe viteza Mea armată, poate privi viitorul cu încredere, ear Eu pot fi mândru de ea.

Vă urez mulți ani fericiți.

Dat în București, la 1 Ianuarie 1902.

Carol.

Ziua de 24 Ianuarie, aniversarea Unirei Principatelor române, va fi serbată în toate comunele urbane cu o deosebită solemnitate.

Maî pretutindeni se vor organiza serbări de caracter patriotice, cu concursul și în prezența elevilor școalelor locale.

Din străinătate.

Schimbarea politicii Puterilor în Orient. Ziarul parisian „La Patrie“ publică următoarele știri, ce i-au fost comunicate de către corespondentul său din Berlin:

O știre din Budapesta anunță că în cursul întrevederii marelui duce rus Michail cu împăratul Frantz-Iosef a fost vorba de

remanierii eventuale în politica puterilor în Orient.

Cu toate că nu s'a hotărât nimic definitiv, se asigură că s'a alcătuit următorul program:

1. Bosnia și Herzegovina ar fi puse sub suveranitatea împăratului Francisc-Iosif, care va lua titlul de rege al Bosniei și duce de Sala; nici o modificare nu s'ar aduce regimului administrativ al celor 2 țări.

2. Prințul Ferdinand al Bulgariei ar fi proclamat rege independent al Bulgariei, dar ar ceda Rusiei portul Burgas din Marea neagră;

3. Creta ar fi anexată Greciei, care ar respecta provisoriu autonomia insulei;

4. Anglia ar exercita un drept de control asupra Ciliciei armene (ceasta din fața insulei Cipru).

5. Franța ar ocupa insula Rodos;

6. Italia ar dispune după plac de Tripolis și Cirenaica.

7. Germania ar alege un port de războiu din golful persic, ca punct final al căii ferate dela Bagdad, și ar exercita, împreună cu Anglia, controlul asupra porturilor turcești din golful Persic.

Nu prea pare întemeiat acest plan în mijlocul actualelor raporturi politice dintre state.

Din Germania în Prusia s'a început din partea guvernului o acțiune politică foarte vrăjmasă polonezilor din Prusia, ceea-ce a provocat o vie mișcare de resens și între frații lor din Austria.

Din Lamberg vine știrea, că în cercurile politice mai înalte de acolo se crede că acțiunea politică anti-poloneză pornită de cancelarul German și prim ministru al Prusiei, contele de Billow, este a se reduce la o învoială a guvernului german cu Rusia de a nimici pe polonezi, lucru pe care și Rusia îl urmărește și pentru care a promis să dea din partea sa tot spriginul și Germaniei.

Bulgaria. „Voss. Ztg.“ a primit din Sofia următoarea telegramă: A produs mare senzație discursul rostit de principele Ferdinand la balul societății „Slavinscă Beseda“. Principele s'a prezentat la bal însoțit de prințul Filip de Cobourg, de consulul general al Rusiei, Bahmediev, și de miniștrii săi.

Ministrul Sarafoff proclamă pe principele de președinte onorari al societății. La această proclamare principele Ferdinand a răspuns următoarele:

„Mândru și cu bucurie primesc președinția de onoare a societății slave. În calitatea mea de slav și slavofil am desfășurat până acum o activitate, care îmi dă încrederea, că voi ști merita onoarea ce mi-ați făcut-o. Treiască slavismul!“

Cu toată bucuria ce a provocat acest discurs, cu greu e de crezut că principele să fi devenit mai simpatic poporul bulgar și mai prețuit de acela, decât până aci.

Bilow și presa engleză. Toate jurnalele comentează discursul contelei de Bilow și mai ales pasajul relativ la vorbirea lui Chamberlain. Cea mai mare parte constată că Bilow a adăugat o nouă incorectitudine la cele comise de Chamberlain.

Daily Mail zice: „Santem gata de a mărturisii că dl Chamberlain nu proa a fost corect, dar nu avem nici cea mai mică intențiune de a primi lecțiile unui ministru străin, mai ales când acesta nu ignorează că propria sa națiune falsifică știrile relativ la conduita noastră.“

Daily Express zice: „Cancelarul german știe foarte bine că discursul dl Chamberlain a fost trunchiat pentru a servi planului anglofobilor germani. Ar fi fost mult mai cavaleresc lucru din partea contelei de Bilow dacă d-sa ar fi vestejit rolul jucat de câțiva din compatrioții d-sale în această afacere în loc să facă pe fanfaronul pentru a-și atrage aplauzele membrilor Reichstagului.“

Standard zice că Bilow a luat față de Chamberlain, un ton de reprimădă care e cam rece.

Acest ziar mai zice că Bilow pare că dă o mare valoare continuării bunelor relații între cele două țări. Dar amicitia nu poate să se mențină de cât când există bune dispozițiuni de ambele părți și când oamenii influenți de Stat caută să împedice diferitele diferende ce se pot ivi.

Daily Telegraph consideră că Bilow, fiind dominat de sentimentele anglofobe cari stăpânește Germania, nici că putea să vorbească de discursul lui Chamberlain de cât cum a vorbit.

Daily News zice că această afirmațiune, dacă ar fi fost spusă de un imbecil ar fi fost o copilărie, dar fiind spusă de un om inteligent e o neonestitate.

Daily Chronicle adoptă teoria ziarelor conservatoare, dar recunoaște că o parte din discursul lui Chamberlain duce la echivoc.

Times declară că pasajul discursului lui de Bilow relativ la Chamberlain va cauza o desamăgire acelor cari doresc să vadă domnind sentimente mai amicale între poporul englez și cel german.

Serbia. Planul perechei regale s'arbesti de a face o vizită la Petersburg, nefiind încurajat de curtea rusească; și mai ales, Turul nefiind dispus de a primi planul reginei Draga de a admite pe fratele dînei de moștenitor al tronului lui Alexandru; apoi abandonarea așa zisului proiect al Rusiei, de a înființa o bancă rusă-serbă și de a asigura productelor de export din Serbia o piață în Rusia; și la aceste considerațiuni mai adăugându-se că în criza grozavă în care se găsește azi Serbia, de nici funcționarilor și ofițerilor nu s'ar putea plăti, nu li-se dă nici un ajutor din partea Rusiei, care pare a fi uitat cu totul pe micul „prietin“, — se pare a fi hotărât pe nenorocitul și bolăviciosul rege Alexandru să și întoarcă din nou privirile spre Monarchia noastră.

E de observat că în curând având să și renouască și micul regat convențiile comerciale, — ne primind nici o rază de avantaj sau măcar de speranță din partea Rusiei, trebuie să se întoarcă earșii spre Austro-Ungaria. Căci este știut, că trei părți din productele sale brute Serbia le exportă în Monarchia noastră, ear în schimb importă diferite produse industriale, în valoare de 40 milioane.

Dacă ar pierde și această situație, Serbia e nimicită cu desăvârșire.

Cel dintăiu pas pentru a se apropia din nou de Austro-Ungaria s'a făcut. Regele Alexandru a trimis la Viena pe Miliatovic, ca să parlamenteze cu contele Goluchowsky în privința viitoareii convenții comerciale. Se zice că s'ar plănuși, ca prin convenția ce ar fi să se încheie pe cinci ani și ar fi să se aplice în anul viitor, să se asigure comerț liber din amândouă părțile, desființându-se taxele vamale pentru productele mai însemnate.

În același timp, se pare că regea Draga ar ave să încerce la Viena ceea-ce n'a isbit în Petersburg, și anume, recunoașterea — dinastiei Lunjevitzza

Concertul Popovici-Dima.

Concertul Popovici-Dima care se va da la Arad în sala cea mare dela Hotel „Cruccea Albă“ în ziua de Mercuri, 9/22 Ianuarie 1902 sub conducerea dlui George Dima, profesor de muzică și cântări în Brașov și cu concursul dlui Dimitrie Popovici, marele cântăreț dramatic și al d-nei Maria Dima, se va începe la 7 ore seara.

Publicul este rugat a se prezenta punctual, căci la 7 și 10 m. ușile salei de concert vor fi închinate.

După concert va urma în aceeași localitate petrecere cu dans.

Prețurile de intrare (concertul și petrecerea cu dans împreună) sunt următoarele: Locul I. (rândurile 1-3) cor. 6.—; locul II. (rândurile 4-7) cor. 4.—; locul III. (rândurile 8-16) cor. 2.—; Sialul cor. 2.—; Galerie rândul I. cor. 2.—; rândul II. și III cor. 1.—

Bilete se pot cumpăra dela casierul „Victoriei“ dl George Popovici, apoi la librăria Klein și la administrația ziarului „Tribuna Poporului“. În ziua concertului biletele se vând la cassă începând dela 6 ore p. m. La intrare se va împărți publicului textual cântărilor din program.

Arad, 316 Ianuarie 1902.

Comitetul arangiator.

Programul concertului Popovici-Dima.

I.

1. F. Mendelssohn: „Arie“ din „Paulus“, dl D. Popovici.
2. F. Schubert: a) „Copila și Moartea“; b) „Tu care ești“, d-na M. Dima.
3. a) H. Wolf: „Cine și-a pierdut iubita“; b) C. Löwe: „Prințul Eugen viteazul“, baladă de D. Popovici.
4. A. V. Fielitz: „Schön Gretlein“, d-na M. Dima.
5. G. Dima: „Groza“, baladă, dl D. Popovici.

II.

6. C. Löwe: „Archibald Douglas“, baladă, dl D. Popovici.
7. G. Dima: a) „Somnoroase pasărele“; b) „Cercul meu“; c) „Ști tu mândro“, M. Dima.
8. a) R. Wagner: „Recitativ și romanță“ din „Tannhäuser“; b) R. Schumann: „Cel doi grana iri“, baladă, dl D. Popovici.
9. a) P. Tchaikowsky: „La bal“; b) I. Brahms: „Iubire eternă“, d-na M. Dima.
10. a) G. Ștefanescu: „Mândruliță dela monte“; b) G. Dima: „Cântecul păstorului“;

Acompaniare la pian: dl G. Dima.

Bucuria Crăciunului

la școlarii s'araci ortodocși români din Nădlac.

Nașterea Domnului bucurie a v stit la toată lumea.

Cu multă bucurie așteaptă această serbătoare toți creștinii. Cu și mai multă bucurie o așteaptă însă copil.

Creștinii maturi și cu adevărată credință se bucură, căci, Nașterea Domnului tăvărit-a lumii lumina cunoștinței; ear copil au bucuria colindatului, a umblatului cu steaua și cu viteemul și în fine de regulă o serbătoare așa mare le mai face bucuria dela părinți, că și prin îmbrăcăminte nouă li-se potentează bucuria sosirii Crăciunului.

O! dar acelor copii cari lipsiți de părinți au ajuns pe mâna străinului, cine le face această bucurie de Crăciun? Cine se îngrijește ca să li se potenteze și lor aceeași bucurie?

Dumnezeu prea bunul nu uită nici de cei săraci; El poartă grija tuturor și astfel și a săracilor. El mobilizează inimile creștinilor, eari apoi vin în ajutorul celor lipsiți.

În comuna noastră Preabunul Dumnezeu a binecuvântat pe mai mulți credincioși cu astfel de inimă nobilă, cari conduși de sfântul cuvânt al Evangheliei Domnului, s'au îngrijit și de soartea celor o fanți și lipsiți și din îndurarea și marinitatea acestora și cei săraci au putut să guste din întreaga bucurie a Crăciunului.

Comuna noastră e binecuvântată de proemia cerească, căci astfel de credincioși generosi an de an împărtășesc pe școlarii ei orfanți și săraci de întreaga bucurie a celor fără de lipsă, a celor bogăți. Are o mulțime de fonduri cu mențiunile care de care mai frumoase.

Între aceste fonduri locul de frunte îl ocupă fundațiunea „Dimitrie Cioroba“ și fond. „George Caba“ ambele cu mențiunea de a prevedea pe școlarii săraci cu toate cele de lipsă pentru a putea cerceta școala, precum: cărți, revizite școlare și îmbrăcăminte bune și calde. Toate aceste fac anual aproape la 1000 (una mie) coroane.

În anul acesta împărțirea vestimentelor școlarii săraci s'a întâmplat în Duminica înainte de Nașterea Domnului, după finea serviciului divin, în prezența comitetului parochial și a unui public numeros.

Școlarii săraci în număr de 94, sub supravegherea d-lor învățători, s'au adunați în sala cea mare a comunei noastre bisericesti. Aici domnul președinte al comitetului parochial părintele Nicolae Chiein, prin o vorbire foarte bine întocmită și adresată școlarii, face istoricul celor două fundațiuni și arată mențiunea lor; îndemnându-i și sfătându-i pe școlarii la o acțiune de purtare și silință, ca să se arate vrednici de darurile primite și legându-le la inimă ca în rugăciunile lor către Atotbunul Dumnezeu să nu-și uite nici când de acești binefăcători ai lor și în toată viața lor să dea mulțumită lui Dumnezeu, că a nobilitat inimile acestor creștin, eari prin îndurarea lor li au dat posibilitatea de a se împărtăși de o potrivă cu cel bogat de binefăcătoarea lumină a culturii. În urma acestora cu toții întonează „In veci pomem-nirea lor“.

Urmează apoi împărțirea vestimentelor. Vocabularul omenesc nu are cuvinte pentru a putea destul de potrivit exprima bucuria acelor mititei. Cu câtă nerăbdare și impaciență așteaptă fiecare să-și auză numele său! Cine a avut mai fericit Crăciun decât aceștia? Fericiti sunt cei îndurați, că spre aceia Domnul se va îndura.

De alt-cum în curând voi începe cu descrierea amănunțită a tuturor fondurilor noastre.

George Petrovițiu,
dir. școlar.

Tăciune ascuns...

De câte ori am pornit pe calea progresului, — de câte ori am simțit că se apropie de noi bizile și de câte ori ne-am văzut apoape de țintă, — de-atâtea ori mai fără nici o deosebire ne-am convins: că totuși suntem încă departe de ideal!

Chiar și atunci, când însuflețirea n'a lipsit dintre noi, — când vedeam cu ochii puterea covârșitoare a forțelor noastre puse în mișcare, — ne îndoiam în reușită, eram cuprinși de o timiditate, deși fețele noastre păreau a fi senine, dând expresiune virtuții stămoșești: „a nu ne clătina”!

E foarte greu a indica cu toată siguranța, unde zace rădăcina când asemenea situații sufletești ni-se prezintă; cu atât mai mult, cu cât la razele animației generale pentru unul și același ideal al nostru ochii noștri se împăiențosează, sunt lipsiți de privire scrutătoare a celui cunoscător de oameni și caractere; ne uităm ca prin sită, și duși de curentul puternic în sferile doritului comun, zărim bătăind în piepturile fraților noștri combatanți aceleași inimă caldă și pătrunse de sfințenia cauzei ca și în ale noastre proprii, simțindu-ni-le curate.

Astfel am arătat și dovedim în continuu și în mod regretabil aproape pe toate terenurile manifestărilor vieții noastre publice, că singură însuflețirea, care mai totdeauna este cu noi, nu este în stare să ne conducă la fericirea împreună cu cauza noastră comună, căci, aproape de a mai pute numai vre-o excepție sub masca ei înălțătoare se grupează contrarul tendințelor ei bune.

Cu toate acestea însă, fără a ține cont de aceasta, noi mergem înainte!

Nu ne abținem deloc de calea apucată, pentru-că în viața noastră suntem cu proverbul, care zice: „Nu-i pădure fără uscăciune”!

Acest proverb în sine este nu numai o învățătură folositoare, ci tot-de-odată și o mângâiere pentru noi, de câte ori terminând un lucru privat sau de vre-o importanță socială, ne facem dările de seamă concrete și dureroase, folosindu-le ca reflecții la cele împlinite; — ne mai aduce aminte și despre faptul, că și noi suntem în felul „pădurei cu uscăciune”.

Pentru a pute susține aceasta, nu mai avem trebuință de comentariu, ear apreciând deci un fapt argumentat de atâtea ori în viața noastră socială în fel de fel de chip, ajungem la concluziunea, că suntem împărțiți în două tabere: „Pădure” și „uscăciune”!

Cei-ce formăm „pădurea” suntem aceia, cari punem reciproc toată încrederea în noi înșine, fără margini precizate, ear cei-ce reprezintă „uscăciunea” sunt acei contrari și noștri, ai neamului nostru întreg, cari abuzează de încrederea noastră pusă în ei pe contul întregului românism.

Deși această paralelă se poate aplica fără deosebire atât față de persoane în genere, cât și față de ori ce națiune, totuși nu poate fi însă echivalentă cu indiferența, ca noi să nu încercăm ameliorarea stărilor triste prin oare-cari modalități folositoare.

Ni-se impune aceasta pe baza celor spuse, de-oare-ce am atins un rău, ce bănuie printre noi în mare măsură.

Am relevat împregiurarea, că rezultatul trudelor noastre în ori-ce direcțiune este nemulțumitor, pe motivul, că sub steagul isbândeii noastre se strâng și aceia din sinul nostru, cari se bucură de primirea noastră frățească, și se folosesc de ea pentru ca cu trădare de neam să ne împiedece ori-ce năzuințe spre succes prin acțiunea lor reușită și reșubunătoare, executată de ei sub veșelul înegrit al aderenței și zelului înfocat.

Experiențele câștigate în decursul trailui de toate zilele vorbesc mai pe larg despre adevărul acestor constatări.

Să trecem deci la lucruri concrete.

E știut, că între instituțiile noastre culturale-naționale se bucură de o indiscutabilă însemnătate pentru noi Români cele financiare, adică băncile noastre, mai ales în urma avântului ce acestea au luat în mod surprinzător de repede pe terenul economic.

Nivelul, care l'au ocupat azi băncile românești, mulțumită conducerii înțelepte de până acum a directorilor lor, a pus pe grije presa străină din țeară, mai ales în urma suverănei salutării ideii: „de a se apropia, de a se consolida”.

Inceputul, fundamental solid s'a pus: prin intrarea în fiecare an a directorilor de bancă la delegațiunea băncilor române.

Problemele reformei băncilor s'au discutat, ear aceasta a avut de urmare prezentarea de proiecte spre realizare, cari în fapt și în forma ce li s'a dat, vor da succesive tot mai efective și mai îmbelugate fructe.

Eată lucru frumos și românesc!

Ce folos însă, când toate rămân numai pe hârtie?!

Desinteresul acelor, cari, ca noi al referințelor locale mai jos descrise, ne condiționat ar avea lipsă de un cerc mai larg de vederi în privința și ca scopul posibilității realizării de principii, ce ating viitorul băncilor noastre, — să-l deducem din următoarele:

Un pod peste Murăș ne desparte și găsim d-ja două bănci românești.

Istoricul fondării acestora puțin ne împoartă de astădată; până atunci avem să ne mândrim că le avem, până când ambele păstrează cu sfințenie acel ideal, care ori-ce bancă românească, ce-i mai mult „aliată”, trebuie să-l aibă:

— „Inflorirea”.

Această „inflorire” însă e sancționată de mâna „idealistilor”, și nici la un cas de cei-ce s'au adevărit scârboși dușmani materialisti și personali ai băncilor noastre din acest ținut.

În timpul din urmă acei inimi au năvălit cu tot antagonismul asupra „idealului” înălțat atât de mult și l'au mândrit!

Și-au ales ca devise de frățietate, poate chiar și de conducere: Luarea de procese contra băncilor noastre pe căi, cari — abstrăgând dela aceea că vaza de care s'au bucurat până acum institutiile noastre financiare, e jgn'ă în mod de tot simțitor, numai cinstite nu se pot numi — păstrând refrenul disprețuitor de a se mândri cu astfel de fapte!

Eată cu ce ne-am ales din tot ce s'ar pute evalua de „sublim”!

Și pentru-ce?!

Pentru-că acest episod mai recent din viața noastră de păci ne dovedește intuitiv, că dacă nici n'au fost până acum, sunt azi între noi de fapt „uscăciuni”; ear noi, îndulciți de vorbele lor seducătoare, îi lăsam ca alături cu noi să iee în aparență rolul de salvatori ai marilor chestiuni din sinul nostru; — pentru-că ne lipsesc privirile agere de vultur pentru a ne pute deosebi „pădure” de „uscăciune”, ca astfel cu toții, cei bani cu cei de felul lor, cei răi cu cei vrednici de ignoranță, — să percurgem până la sfârșit drumul, care pe cei din tabăra „pădurei” să-i poarte la proamărire, ear pe cei din tabăra uscăciunii să-i ducă la pierzare, singuri fiind și lăsați de capul lor!

Ce e de făcut deci?!

Nimic altceva, decât ca fiecare dintre noi să luvețe bine a observa, să-și cunoască adevăratul său rol, denunțând fără muștrare de conștiință și considerare la viața pe cei păcătoși înjghebați printre rândurile noastre, cari s'au denunțat și se vor denunța înșiși pe sine de atentatori ai stărilor noastre actuale sociale, create de noi — „pădure”!

Dacă am fi făcut aceasta de mult, atunci nu am fi ajuns unde suntem; am fi putut descoperi mai de cu vreme „tăciunele ascuns”, care din ce în ce prinde bobote, carbonizând renumele așezămintelor noastre naționale.

Până când va arde oare acel „tăciune ascuns”, mistificându-se și mistificându-ne?!

Ca „tăciune ascuns” — bine să se observe — nimeni nu va pute trece „balta” la M. Radna, spre a distruge tot ce aici se respectează cu demnitate, dară e de prevăzut, că va nimici cu para sa mai întâiu acolo, unde s'a incubat deja până acum!

Ear ca să nu poată strica nici aici, nici colo: *Peață tăciunele*.

„Vocs”.

Fapte creștinești, nobile și demne de imitat.

Parochia noastră din Archiș, protopresbiteratul Belului, constătoare din vre-o 74 familii, în 1 Maiu 1895 devenind în vacanță prin mutarea parochiului ei la altă parochie, P. T. oficiu protopresbiteral în conțelegere cu credincioșii bisericii noastre de acolo, s'a concretizat spre administrare parochiului Nicolau Stan, din *Agris-Comanești*.

Acest preot iubitor, devotat și plin de rîvnă pentru biserică sa, după ocuparea parochiei acesteia, văzând că biserică și școala de acolo n'au nici un izvor de venit, și văzând că comuna e mică, situată pe lângă un rîu, între dealuri mari, cari prin dese exondări provenite din ploile ce cad pe acele dealuri, se nimicesc și se scărțile, în a căror urmare poporul pururea se află în sărăcie cea mai mare, s'a ocupat dinadins cu ideea de a înființa un fond de bucate cu mențiunea de a se ajutura din interesele aceleia bisericii și școlii.

Spre realizarea scopului acestuia, preotul sus pomenit a ținut conferințe câte și

mai câte cu parochienii săi, unde arătându-le folosul astor fel de instituții, îmbărbătându-i, însuflețindu-i și îndemnându-i prin sfatul părintești a spriginii și a contribuției-fiește-care după posibilitate la înființarea fondului din chestiune, cari primind cu căldura inimii propunerea preotului, au făcut începutul prin adunarea a lor 18 cubule de bucate.

Acești parochieni, pentru ca fondul să se sporească cât mai mult și cât mai repede, tot la sfatul părintelui Stan, în comun au arat și s'omnănat cu plugurile și din s'omnăna lor proprie, doi ani după o altă, 12 jgure catastrale din izlazul comunei, apoi l'au lucrat după toate cerințele economice cu mâinile și prin speșele lor proprii, din a căror roadă fondul s'a sporit la 220 cubule.

Și-au cumpărat un grănariu din scânduri de goron solid, pentru conservarea bucatelor.

Oamenii, puținți la număr și săraci, prin energioasa și înțeleapta conducere a adm. lor parochial, peste scurt timp vor pute esolvi numai din interesele fondului: speșele cultului, salariul învățătoresc și birul preoțesc.

O altă faptă a părintelui Nicolau Stan, ce merită toată recunoștința, este că precum în alte părți, așa și în provincia noastră o turmă s'abatească de oameni, farisei, sub numele „pocăiți”, adunați de prin câmpie și părțile Tinței, cutreerând și comunele din giurul Belului, pentru a sparge biserica noastră, au intrat și în comuna Comanești, parochia d'ensul, unde adunând pe toți locuitorii acelei comune într'o casă privată li-au ținut vorbiri diavolești, hulind biserica noastră, ornatele ei, sf. cruce, sfintele icoane etc. etc. spre a-i seduce de a-și abandona biserica și religia și a se preface în diavoli.

Înțelegând păr. Stan despre intrarea lupilor în staulul său, a mers și d'insul în adunarea lor, de unde i-a scos cum nu li-a plăcut lor și i-a fugărit până în hotarul comunei, se înțelege, cu concursul și ajutorul oamenilor celor înțelepți, scutind și apărând vaza și onoarea bisericii sale, pentru care faptă numai preot a fost incriminat la judecătoria reg. cerc. din Tința, și în fine la pretura cerc. de aici, unde fiind ascultat atât preotul Stan, cât și 30 pocăiți acuzători, după s'evlșirea pertractării, acuzatul a fost achitat, ear cei 30 farisei convincați f'aste-care la o muleță în bani de 4 coroane.

În scurt zis, părintele Nicolau Stan este un adevărat păstor sufletesc, în a că rui turmă cuvântătoare n'au putat și nu vor pute penetra lupii cei turbați, până o va păstori d'insul.

Nu mai decât ar avea imitatori cât de mulți, sigur că atunci vor dispăre pocăiții, ca rona de călăra soareului.

Belu, 23 Dec. 1901. st. v.

Paul Gavriette,
asesor consistorial.

Din Ardeal.

Seliște, 28 Decemvrie.

Impărțirea de daruri.

Duminecă înainte de Crăciun a avut loc în școala din comuna noastră împărțirea darurilor între elevii săraci și sirguincioși.

Impărțirea s'a făcut înaintea unui număr public; s'au împărțit mai multe încălzăminte, peptare din pănură de casă, firma și cărpe pentru fete. Dl director al școlii Dumitru Lăpădat dimpreună cu d-nii învățătorii au ales pe cei mai lipsiți și mai sirguincioși dintre elevii și eleve.

Pentru cumpărarea obiectelor a contribuit și de astă-dată „Cassa de păstrare” (Reuniunea) din loc cu 200 coroane. Alte 200 coroane s'au mai colectat de prin comună de o societate de dame, care nu a pregetat a osteni pentru a îndulci soartea micilor copilași.

A mai rămas o mică sumă, care sa va adăuga la anul viitor, când se va împărți earăși între cei lipsiți.

Bine ar fi fost, dacă și în anul acesta se s'ringeau mai mulți bani, și să împărțim mai multe lucruri, căci mulți sunt cei lipsiți de mijloace, și mulți sunt și de aceia, la cari nu se cunoaște dacă contribuiesc cu câte ceva.

Din expresiunea feții micilor copilași se cetia mulțumirea pentru darurile primite și mare era bucuria lor, că pot și ei aștepta cu câte ceva nou Nașterea Mântuitorului nostru Isus Christos.

Primească binevoitorii contribuții mulțumirile micuților prunci, precum și a lipsiților părinți, cari nu vor înceta a ruga pe Dumnezeu, ca să le dee bine și sănătate. Căci scris este:

Mila dată săracilor te curăță de păcate și îți câștigă viață de veci.

Un creștin.

Din Banat.

Instalare de preot.

Duminecă, în 16 Decemvrie st. v. a. c., credincioșii din comuna noastră Doclin, au avut o zi de bucurie, asistând la introducerea noului preot Teodor Șandru. Sfânta liturgie a fost celebrată de d-nii preoți Solomon Andreescu din Biniș, Pavel Drăgan din loc, precum și de tinerul preot Teodor Șandru, ear' responsurile liturgice au fost executate de corul tinerimei sub conducerea veteranului învățător local Pavel Musteți.

La priceasnă dl protopresbiter Maxim Popovici ținând o instructivă cuvântare poporului adunat în biserică, și cetindu-se și gramata arhierescă, îl introduce în beneficiile parochiale, apoi îi predă cheile bisericii, precum și sfânta evanghelie, aducând înainte povețe și învățături noului preot, care imediat răspunde prin o prea frumoasă vorbire.

Arată sarcina cea grea, care o ia asupra-i, precum datorințele preotului față de credincioșii și a credincioșilor față de păstorul lor cel sufletesc; le cere și ajutor la împlinirea chemării sale. Nu pot trece cu vederea și cuvintele mult pătrunzătoare, — ca să nu dăm ascultare acelor, cari umblă cu cuvinte amăgitoare, ca să ne lăpădam de sfânta biserică a lui Christos, de religiunea noastră cea strămoșească. Apoi ne sfătuiește la bună înțelegere și să ne lăpădam de toate relele.

Aduce mulțumite Prea S. Sale D-lui Episcop Nicolae Popea pentru osteneala hirotonirii sale, P. O. domn Maxim Popovici pentru ostenelele întimpinate atât cu ocaziunea introducerii, cât și a alegerii de paroch, făgăduindu-i, că va merge înaintea turmei sale tot-deauna cu exemple bune, cum se cere dela un adevărat păstor sufletesc, imploară în fine rugăciune către Tatăl ceresc, să-i fie scut a-și împlini chemarea preoțască, și cuvintele lui Christos din sfânta evanghelie să pătrundă în inimile credincioșilor.

Ear subscribul în numele tuturor credincioșilor îl salută pentru misiunea ce am primit-o, rugând pe bunul Dumnezeu să-i dăruiască deplină sănătate la mulți fericți ani.

Corul intonează: Mulți ani. Finindu-se sfânta liturgie, toți creștinii prezenți la acest act păreau mângăiați, cetindu-se de pe fețele lor cea mai plăcută impresiune prin festivitatea sus-numită.

Tatăl ceresc să învrednicească pe noul nostru păstor sufletesc Teodor Șandru, a-și împlini misiunea preoțască ca și antecesorul său P. O. domn Ioan Pepa, protopresbiterul Buziașului, căruia toți creștinii noștri și de presinte îi aducem tribut de recunoștință și iubire. Dar' sperăm cu toții, că noul părinte sufletesc va fi adevărat urmaș al P. O. domn Ioan Pepa. Trăiască tinerul nostru preot Teodor Șandru la mulți ani!

Ioșif Ivan,
econom.

Leucucești.

Fiind greu bolnav aproape dela lăsarrea postului — mult iubital și bătrânul nostru paroch Adam Rosa, și poporul din comuna noastră Leucucești simțindu-se nu

prea bine, că în scurt timp n'au avut în sf. biserică glasul păstorului lor, mai de parte văzând că iubitul paroh e tot mai greu bolnav, s'au dus, cam vro o 60—70 la număr Dumneacă în 12 l. c. n. la M. O. D. Constantin Rosa, preot în disponibilitate și prin învățător vorbitor l-au rugat să binevoiască a lua dînsul conducerea intrista tei comune, și până la eventuală însănătoșare a iubitului său tată!

Di Const. Rosa, care stă la o avere bănească de aproape 50.000 fl., nu este avisat a-și mai bate capul cu preoția, dar di învățător Furdianu, prin cuvinte din sf. scriptură și provocări la Mântuitorul Isus Christos precum și la bărbai aleși Români a demonstrat d-lui Const. Rosa, că dînsul atât ca creștin cât ca și român este obligat a lua păstoria poporului din Leucusești. Di Furdian a făcut o asemănare și a zis că di Const. Rosa este chemat a face dorința poporului, căci ar fi păcat dacă ar rămânea hotărât a nu primi ofertul comunei întregi, prin ce apoi n'ar voi a-i cita cuvintele sf. scripturii: „tot pomul care nu aduce roadă, se taie și în fac se aruncă”!

La toate aceste di Const. Rosa, cu lacrimi duioase, spune că dînsul deși nu este avisat a trăi din preoție, dar împlinește dorința întregii comune — împlinind ori ce funcțiune până la însănătoșarea iubitului său tată, de care abia mai este speranță.

Această zi a fost o sărbătoare mare pentru noi căci în intristarea ce a adus-o peste noi greul morb al iubitului nostru Adam Rosa, care ni-a servit 45 ani, am eflat bucurie neapăsă văzând că di Const. Rosa n'a dat refuz poporului din Leucusești.

La Anul-nou a servit prima dată!

Să serviască mulți fericiți ani!

Alexandru Jușca.

Din protopopiatul Butenilor.

Conferențele preoțești în timpul din urmă s'au dovedit de-o necesitate ponderoasă, și preoțimea a înțeles că foloasele reale ale conferențelor sunt de o netăgăduită valoare. Acolo unde conferențele se țin regulat cu interesare și nu numai după forma oficială ci după o liberă exprimare a cugețelor, simțimentelor și experiențelor practice, pastorale, — până acum deja se observă o mai crescută a împlinire a datorințelor preoțești. răspundându-se lumii și dragoste evanghelică nu numai între preoți ci și între popor și preoți

De aceleași idei pătrunsă fiind preoțimea din tractul Butenilor, la convocarea protopresbiterului tractual — s'a intrunit la

20 Dec. st. v Joi la orele 10 a. m. într'o conferență preoțească, care a lăsat cele mai plăcute impresii în inimile participanților și o însuflețire generală s'a putut observa pe fețele serioșilor apostoli ai timpului de față

Atât programul variat și compus cu înțelepciune, cât și pertractarea lui cu deplin interes, dovedesc că s'a făcut un bun lucru și de interes general.

Întrucum a decurs conferența: După chemarea Duhului Sfânt în Biserică, preoțimea s'a intrunit în localul școalei confesionale. Protopresbiterul prin o cuvântare de binevenire, în care a arătat însemnătatea conferențelor preoțești pentru preoți și pentru popor, declară conferența deschisă. S'a constituit biroul alegându-se de notar preotul Cosma, din Buteni; ear pentru autenticarea protocolului s'au designat preoții C. Lazar și I. Bodea. S'a constatat că sunt prezenți 24 preoți, va să zică 2 treimi din preoțimea tractuală. Aducând la cunoștință preoților protopresbiterul prezintă că în decursul anului au reapsat dintre confrății din tract doni preoți Zacharie Halic din Bârsa și Moise Bogdan din Mastesti, preoțimea prin sculare și exprimă condolențele zicând: „Dumnezeu să-i ierte!”

S'au început apoi dezbaterile prin discuțiuni serioase, ba chiar cu studiu din partea unora asupra temelor puse la ordinea zilei și conclusionile s'au notat în protocolul ședinței.

Primal punct din program a provocat discuțiune asupra temei: „Care să fie cauza, că numai în rari cazuri se dedică pe cariera preoțească tineri absoluți?”

La discuțiune au luat parte preoții C. Lazar, G. Lușca, Z. Milian, I. Bodea și protopresbiterul Georgia, care avé formulate în scris părerile sale lucrute cu studiu. Tema s'a discutat cu profunditate și părerile cu puține diferențe au fost aceleași; deci s'au trecut la protocol părerile formulate în scris a preotului C. Lazar și a protopresbiterului tractual în formă de concludus. Fiind aceste părerii copioase cadrul raportului prezent nu le poate cuprinde.

A urmat apoi punctul al doilea din program: „Care ar fi modalitatea pentru ridicarea calificățiunii clerului de mir?” La discutarea temei au luat parte mai mulți preoți, unii și-au desfășurat părerile din două puncte de vedere: 1) din punctul de vedere al preoției viitorului, și 2) din punct de vedere al preoției actuale. Și aceste părerii congruate au culminat mai cu seamă în următoarele.

1. Să se creeze stipendii anumite pentru clerici.

2. Să se trimită tineri cât de mulți la academiile teologice străine: Lipsca, Cernăuți și București.

3. Să se îmbunătățească dotația preoțească, care în timpul de față este precară, din cauză că poporul e sărac și oricum basat pe „congrua” deneagă preoților bir și stoale ori le-a scrișit așa încât pe lângă întregirea dotăției preoții n'au minimum de 600 resp. 800 cor.

4. Să se înființeze societăți, reuniuni culturale și de ajutorare pentru cler; conferențele tractuale și generale să se țină regulat sub patronajul reuniunilor înființate ș. a.

La dezbaterile asupra întrebării „cari ar fi mijloacele pentru îmbunătățirea învățământului?” au luat ează mai mulți preoți parte și s'a luat drept concludus, ca: nu centralizarea inspecțiunii prin instituirea așa numitor pedagogi, — referenți în cauze școlare, ce ar fi a se institui pe lângă protopresbiter, ci tocmai descentralizarea inspecțiunii, împărțindu-se protopopiatele în mai multe inspecționate, ar pute adauge la îmbunătățirea învățământului, deoarece ce actualii inspecționari fiind protopresbiteri nu pot inspecționa școalele nici măcar odată pe an și așa nu se pot convinge despre adevăratele cauze pentru cari învățământul stagnează și deci nici îmbunătățirile nemijlocite nu le pot face.

Cu privire la întrebarea, că: „unde au a se subterne pe viitor duplicatale matriculelor confesionale?” conferența a luat drept concludus ca acelea să se suscearnă pe calea oficiilor protopresbiterale la Consistorul diecesan unde mai potrivit și mai sigur se pot păstra Terminându-se prin acestea punctele programului, au urmat unele propuneri dintre cari mai notorice au fost: înființarea reuniunii preoțești, modificarea statutelor fondului preoțesc; a lua parte la „adunarea generală a fondului gimnasiului din Brad” pentru a dovedi interesul și al nostru cești din diecesa Aradului ca acest gimnasiu să se ridice la 8 clase și ca să conlucram și noi la realizarea acestei dorințe generale.

Toate trei propunerile au fost înștiințate în scris presiului de către preotul C. Lazar și luându-se cu mare interes și însuflețire în discuțiune, conferența a primit propunerile întocmai a se trece la protocol și drept concludus s'au enunțat:

„Luând conferența cu plăcere la cunoștință „Apelul” publicat și în „Tribuna Poporului” se declară că înființarea „Reuniunii preoțești” este un desiderat vechiu al preoției întregi și de o necesitate indispensabilă pentru cultivarea și ajutorarea proprie, deci va conlucra și preoțimea tractului Buteni cu toate puterile la realizarea acestei idei. De pe acum încă angajându-se la luptă, alege în comisia de inițiativă centrală” pentru a pune la cale cele de lipsă, pe reprezentanții autorizați al preoției tractului Buteni, în preoți: Cornel Lazar și Iuliu Bodea, ear protopresbiterul tractului P. O. D. I. Giorgea se declară că fără a se angaja, dar va fi posibil va lua și d-sa parte în comisie — ca unul care și d-sa părtinește cu toată căldura inimii sale înființarea „Reuniunii preoțești.”

2. Conferința declară unanim că aderează la străformarea „fondului preoțesc” în fond de pensiuine și autorizează pe reprezentanții săi legitimi la adunarea generală a fondului preoțesc, ca să spriginească comisiunea permanentă de 3, întru propunerea ce va face în adunarea generală a fondului preoțesc în anul 1902, insistând la numele preoției tractuale pentru modificarea

statutelor în sensul, ca „fondul preoțesc” să se străformese în fond de pensiuine, declarând în numele preoției tractuale, că sunt învoiți la ridicarea taxelor de membri, dacă cvota de pensiuine se va mări.

3. Conferența cu însuflețire generală se declară, că va da dovezi de interesare pentru gimnasiul din Brad, deci tractul să se presinte oficios cu șeful tractului la adunarea generală a reprezentanței fondului gimnasiului din Brad în ziua de Constantin și Elena 1902. Protopresbiterul ia angajament, că va conduce pe cei-ce se vor însuina la timp și vor dovedi în fapte interesarea.

S'au discutat în fine unele idei conducătoare pentru viața pastorală și preoțimea s'a declarat solidară întru toate acțiunile bune, fiind conduși toți de dragostea frățească și stima reciprocă întotdeauna.

Ne-am despărțit apoi cu felicitări pentru sărbătorile Nașterii și Anul nou, dorind cât de curând să se realizeze dorința generală a preoției cu înființarea „Reuniunii preoțești”.

Și sperăm, că cuvântul trup se va face.

Corresp.

Partea literară.

Miserie.

Cunoașteți D-voastră viața de oraș? Dacă nu o cunoașteți, să vi-o descriu eu în toate amănuntele.

Nu voi descrie viața de sa-loane, viața aristocraților. Ar fi prea mare îndrăzneală — și boeril s'ar supăra pe mine; și ca să supăra de una ca asta, voi descrie viața mulțimei preponderante, viața proletarilor.

Să ne închipuim, că suntem în mahalale și încă la prima cutărei luni. Aproape pe fiecare poartă vom vedé lipită câte-o ședulă pe care e scris cu litere groase: „De închiriat”... și să vezi mulțimea cum aleargă în dreapta și în stânga, întocmai ca vermi în rană. Și odăi de închiriat găsești câtă frunză și iarbă. Dar odăile trebuiesc plătite, și în cele mai multe casuri cei mai mulți nu și-au plătit nici chiria de pe luna trecută. Și asta le dă multă spargere de cap la oamenii cei săraci. Ear când e vorba de plată, numai înțelegere nu pote fi între oamenii de calibrul acestora. Intre chiriași și închiriatori se încinge o sfadă ne mai pomenită. Răsună mahalaua de sudalmi. Se murdăresc și se batjocuresc unii pe alții reciproc. Dar asta nu-i destul! Astfel de drame în cele mai multe casuri se sfirșesc

Poesii populare.

Din Arad.

Frunză verde de sălcie,
Rău mi-a cântat cucul mie
Frunză verde de copac,
Dar acum n'am ce să fac.

Frunză verde de cicoare,
Ard'o focu 'nsurătoare,
Că e greu la omul care
Cu nevasta trai nu are.

Frunză verde busuioc,
Ea gândește tot la joc,
Tot la joc și la albele
Și la buze subțirele...

Busuioc verde chitat
Vali de ce m'am însurat?
Să mânc zamă nesărată,
Să beau apă cumpărată...

Când de lucru vrei a-l da
Cu 'n tău nu te spell de ea,
Că-ți începe a descânta:
De când eu m'am botezat
Luni și Marța n'am lucrat,
Eară de m'oi mânia
Nici Mercuria n'oi lucra;
Joiurile sunt legate,
Și nu vreau să-mi fac păcate;
Apoi sfânta Vinerea
Nu e bine a lucra...
Sămbăta e zi curată

Mi a spus mama f'ertată,
Si a seasa zi 'n săpămână
Mătura nu iau în mână.

Frunză verde mazărea,
Neagră e inima mea;
Frunză verde de nua,
Neagră-i Doamne ca noaptea.

Frunză verde lemn crepat
Maica-asa m'a blăstămat:
Insura-te-al insura,
Nevastă n'af mai avea!

Culese de: Ștefan Murgu,
ped. absolv.

Badea Miculă cel isteț.

— Poveste din popor. —

Pe vremea când aveau și epurii cozi lungi ca vacile, ear găștele coarne ca caprele, era într'un sat un preot, care în graiul poporului se numia Popa Irimie. Ca toți popii, și acesta, din mila Tatălui ceresc, era om bogat, cum se zice cu „stare bună” și pe lângă aceasta era și un preot vrednic, un adevărat ostaș al lui Christos și un adevărat păstor și părinte sufletesc al poporenilor săi. Dar, știți D-voastră bine, că ori-cât de cinstit și de bun ar fi un om, nu poate să n'aibă și câte un rău-voitor. Și așa era și Sfinția Sa Popa Irimie. Erau adevăți între poporenii săi și

de aceia, cari nu se uitau cu ochi buni la părintele, că-I merge așa bine și se îmbogățește; între aceștia era și tutorul bisericeii, Badea Miculă și sfătul Gavrilă. Aceștia mai ales nu se puteau împăca cu gândul, cum de „Popa Irimie” taie în tot anul, de Crăciun, câte 3—4 porci grași, și alții — cum erau de pildă ei, — nici unul.

Era într'un post de Crăciun. Părintele Popa Irimie și de data aceasta avea la îngrășare trei porci mari și frumoși, de-ți era mai mare dragul să te uiți la ei. Și cum tutorul și sfătul zilnic făceau visita părintelui în cauze bisericești, că doar toți trei erau „slugitori bisericești”, aveau ocaziunea să vadă tot des și porcii cei grași ai părintelui. Ba de multe-ori chiar însuși Sfinția Sa îi agrăia: „Bade Miculă și măi Gavrilă, ian veniți să vedeți numai cât s'or mai făcut porcii mei de când nu i-ați văzut.” Și se duceau oamenii nostri; îi priviau, îi lăudau, poftiau părintelui s'ajungă să-i mănăce în pace, sănătos și mai știe numai bunul Dumnezeu câte nu-și poftiau ei din virful limbii, din buze; dar din inimă — cu totul altcum gândiau. Ascultați numai, să vă povestesc mai departe.

Cel-ce o asculta, bine-o învăța,
Cel-ce-o dormi, bine s'o odihni.

Cum Badea Miculă umblând zilnic la Popa Irimie, cunoștea toate „olatele”

și „iosagul” Sfinției Sale, și cum era dînsul un om „înțelept” și „isteț”, într'o bună dimineață plecă la sfătul Gavrilă, cu gândul de a se înțelege cu dînsul, cum ar pute face să fure porcii popii, că de nu vor face așa, zău, la Crăciun nu vor avé cu ce se unge cât de puțin, nici ei, nici pruncii, că n'avea nici unul porc la îngrășare.

Cu acest gând ajungând Badea Miculă la sfătul Gavrilă, după-ce salută cu toată cinstea pe toți cei din casă, chemă pe Gavrilă într'o odaie separată și începu a vorbi despre iarnă, că e grea, despre bucate, că le strică frigul; mai apoi despre post și Crăciun, care încă nu era departe. Dela o vreme îi spune sfătului că, după-ce nici dînsul n'are porc gras de tăiat pe sfântul praznic, a venit să vorbească la olaltă, cum ar putea să-și câștige și ei nițică proaspătă pe sărbători?

Bine zică, zău — Bade Miculă — zise Gavrilă, dar cum gândești D-Ta că ni-am pute câștiga și noi o bucată de proaspătă?

Frate Gavrilă! grăi mai departe Badea Miculă. Eu și-oiu spune ce am gândit, dar grijă să nu audă cineva că ne bătură sfinții. Auzi numai ce am gândit, cum să facem. Tu știi bine că popa Irimie are la îngrășare 4 porci și ști bine că el în tot anul

cu ghionturi și cu palme. Bărbații în loc să se sărute la despărțire, se mai iau de grumazi, ear femeile de pâr. În sbieratul și plânsul femeilor se trezesc câinii mahalalelor — și le țin isonul și să vezi ce răsvărire. Chiriași își iau sdrențele închiriorii să nu le lase — o nouă gălceavă! Și aici de regulă dreptatea e pe partea celui mai tare. Ear să-ți vezi cum se duc, dacă au scăpat odată de primjdie, fie și cu pârul cam smuls! Să-ți vezi, ai jura de multe-ori, că e o nouă invasiune!

Ear asta la oraș nu-ți ceva nou-tate, e chestie de toate zilele. O gălceavă bună numai între femei și apoi ține-te la prima, dacă nu mai degrabă!

Dar par'că li-s'a prefăcut în sânge vieața asta de neliniște și desordine. Sunt mângăiați și fericiți cu soartea lor — și trec cu fruntea ridicată peste valurile năprasnice ale vieții.

Iosif Stanca.

Răspuns la o întimpinare.

Spectate d-le Redactor!

În numărul 205 din 1901 al prețuitului D-Voastră ziar a apărut o „Intimpinare” prin care mi s'a atacat publicațiunea mea referitoare la concertul aranjat cu ocaziunea sfințirii bisericii gr. or. rom. din nou renovate din Beiuș.

În prima linie recunosc, că nu am fost de față la decurgerea concertului, decât la banchet, (câci trebuia să țin prelegere în ziua următoare și de ședeam trebuia să pierd 1/2 zi câci trenul de dragul d-lui Corn. Papp, nu face excepțiune) dar de oare-ce trecuseră mai multe zile, și nimeni nu s'a aflat, nu s'a îngrigit, nici măcar stimulul întimpinator, să aducă la cunoștință publicului cele petrecute cu ocaziunea concertului, la rugarea unor domni, m'am văzut necesitat să dau eu în publicitate o mică referadă despre decurgerea concertului, conform comunicărilor respectivilor domni.

„Imi vorbești de limbajul clasic românesc”, imi face lecție dl C. Papp. Da, limbajul clasic; am aflat mai acomodată această expresiune pentru a arăta superioritatea conversațiunii d-șoarei respective, prin deosebita modulențiune și întonare a cuvintelor, acompaniate de un original eflux al firei limbii românești; și așa eu laudând acest limbaj nu-ți zic modern sau artistic ci clasic. Ori d-ta indentifică expresiunea

clasic cu anticitatea greco-romană, d-le Student?

Nu pot trece cu vederea a nu observa că te legi, d-le Corn. Papp, unde te doare, când zici, că nu am ținut vrednice pe unele persoane de mai multă atențiune și recunoștință, mai bine zis: adecă de mai multă laudă și preamărire. D'apoi, „erare humanum est”, n'am ce face; pentru-ce nu ai laudat d-ta, ca să poți fi indestulit.

Vezi d-le, ambii suntem vinovați și în primul loc d-ta trebuia să fi laudat pe dl Pompiliu Dan, rectorul internatului diecesan, care te-a sfătuit să nu faci vrăjbă.

„Nunc venio ad fotissimum”!

Mă mir, și cu mine tot cercul Vascoului e pus în uimire cum de a scăpat de n'a ajuns sub ochii d-tale acea scenă minunată care a produs-o nepotul d-tale Gavrișut în Vascoiu, când cu o ceată de teatraliști unguri în birtul din Vascoiu, sub titlu de „Mikédveleu” ca amoresul personajului „Kata nagysám”, în costum național a predat acel rol fără de a fi fost macar admoniat de unchiul său; dl Corn. Papp cugetă că nimic nu s'ar puté întâmpla să scape de sub marele sceptru al ochilor lui?

Ba multe se întâmplă d-le, cari cu adevărat ar trebui să-le știi. Și aceasta o așteptară mulți și multe. Ca încheiere l-ți zic; mai bine te apără decât atacă, amice Corniță Popp.

Vascoiu.

Discalul: Vasile Salu.

ULTIM RĂSPUNS.

Deoarece până în ziua de astăzi nu am avut fericirea să primesc nici un răspuns la articolul „cine e vinovatul”, din Nr. 69 al acestui prețuit ziar, sunt nevoit a-mi ridica vocea astăzi, voind a arăta on. cetitori, că toate cele scrise de mine despre domnul C. Teaha, care e adm. protopopes unit în Lighet, sunt curate adevăruri, și nu după-cum dînsul a zis, că sunt „minciuni, calumzii; ear eu om de nimica”.

On. cetitori! Să mi-se creadă, nici acum nu sunt în curat pe deplin cu aceea, că ce l-a îndemnat pe d-nul Teaha ca să se exprime într'un mod așa murdar asupra mea, dacă știa că am scris adevărul!

Dar totuși, să nu zicem că nu-l pricepem, imi iau libertate a-ți spune în puține cuvinte ce l-a îndemnat, și adecă: frica, că dacă vor auzi „cei slabi de inger”, despre fapta necreștină a d-sale, se vor cutremura de frică că li va îmbrăca și pe ei în sf. odăjdi, ca pe cei doi din Lighet, „zic doi”, pentru-că doi nechemăți s'au îmbrăcat după-cum vom vedé.

Și dacă a avut frică de aceea? ce mai supărare!? — ușor putea să se cugete

la aceea, că li va liniști — câștiga cu puțin rachiul bătut cu lanțul, ca pe cei slabi de inger din Dragăina; pentru-că și așa știe, că slabi de inger te vînd și se vînd pe un pahar de rachiul jidovesc.

Ca să pot dovedi frica d-nului Teaha, vin a ruga pe on. cetitori a-ți întreba (pentru că mie nu are tărie a-mi răspunde) de ce nu și a căutat satisfacție pe calea județială pentru cele scrise de mine, după-cum se laudase prin nr. 41 al „Trib. Pop.”?

Dar ca să nu o lungesc, atât voesc a spune, că d-nul Teaha ca preot unit, nu știe ce înseamnă „cuvîntul dat” înainte numărului cetitori ai acestui prețuit ziar, deoarece până în ziua de astăzi nu am fost citat din partea vre-unui jude pentru dînsul, că l-aș fi calomniat, prin urmare rezultă, că am scris adevărul.

Și ca să vadă, că fapta dlui Teaha se poate compara cu a regelui păgân Belșatar din vechime, intercalez aici (cu părere de rău, că a putut să comită un preot unit, un păcat așa de mare) această

DECLARAȚIE:

Jos-subscrișul spun cu minte sănătoasă, neplătit de nime, nesilit de nime, că preotul Teaha a deschis cu mâna sa proprie ușa dela școala gr. cat., unde se aflau oedejdi și mai multe. Fiind dînsul de față a luat Iosif Pojar oedejda și am îmbrăcat o și eu și am jucat înaintea lui Teaha și au ris.

Ca martori:

Danilă Cereguși m. p.

Petru Arndt m. p.

Nicolau Cugia m. p.

Lighet, 24 Maiu 1901.

Acesta e al doilea nechemat, care s'a îmbrăcat (ambii gr. ortodocși).

Acum on. cetitori judecați: poate săvîrși un român și creștin o astfel de faptă? — Și totuși a avut aceea față a zice, că sunt un minciunos, calomniator și om de nimica! Deci pe baza declarațiunii de față rog pe on. cetitori a judeca, că dintre noi doi care merităm cuvintele, minciunos calomniator și om de nimica.

De încheiere vin a spune: Deoarece dl C. Teaha pe calea jurnalistică m'a calomniat, am aflat de bine ca earși pe cale jurnalistică să-mi caut satisfacție, avînd în vedere frumosele cuvinte ale Mântuitorului nostru Iesus Christos, „Doamne iartă-i lui, că nu știe ce face”, sau „nu voi moartea păcătoșului.”

Caransebeș 1901.

Teodor Șandru.

O rectificare.

Din întâmplare dau peste un număr din „Telegraful Român” de prin August, anul 1901, în care găsesc un articol de dl D. A. Mosora, în care, într'altel, arată Dumneasa, cum a fost ales în Seliște învățătorul I. Iacob și cum unii „ocoși”, nemulțumiți cu alegerea, au înaintat recurs la V. Consistor.

ne chiamă pe noi la tăseatul porcilor. Știi bine și aceea că popa e ingrădit de tot bine și deci nici vorbă nu poate fi de a-ți puté fura porcii; fără uită-te ce zic eu!

Când Popa Irimie ne va chema la tăiatul porcilor de bună seamă ne dă de știre cu vre-o câte-va zile mai nainte. Atunci știind noi ziua tăierii ne vom îngriji ca să cumpărăm niște rachiul și-l vom băga în atare ciobăr cu spălături și tu ca mai tînăr, în noaptea înainte de tăiere, vei trece cu ciobărul peste gard și spălăturile amestecate cu rachiul le vei da porcilor să le bea. De rachiul porcii se vor îmbăta și vor adormi și pe când vom merge să-ți junghiem îi vom afla dormind și vom striga pe popa să vie să vadă, că porcii sunt morți. Și văzînd popa, că porcii în adevăr nu se mișcă ci sunt morți de bună seamă ni-ți va da nouă să-ți îngopăm undeva, ear noi ni-ți vom aduce acasă și-ți vom tăia și-apoi... lumea noastră Gavrilă. Cu aceasta apoi — după-ce amîndoi se convinseseră că așa va fi bine — Badea Miculă se depărtă.

La câte-va zile după această convorbire a lor „Popa Irimie” — ca și în anii trecuți, — fiindu-ți porcii grași deplin, trimise după „Badea Miculă” și Gavrilă să vie să-ți tae porcii. Aceștia se bucurară foarte. Să puseră și amestecară într'un

ciobăr cu spălături vre-o trei litre de rachiul. Se duseră apoi noaptea înainte de tăiere, la „Popa Irimie”. Gavrilă sări gardul ear badea Miculă-ți ridică ciobărul, pe care Gavrilă îl goli în vîlăul porcilor și stătu lângă ei până ce bînră toate spălăturile, când apoi meară împreună cu „Badea Miculă” către casă. Dimineața se prezentară la sfinția sa, că au venit dar la tăierea de porci, ear Popa Irimie îi și trimise numai decât să îi junghie; dar nici nu ajunseră bine la cotețul porcilor și strigară pe părintele Irimie să vie că porcii sunt — morți.

La auzul acestora fugi „Popa Irimie” în ruptul capului la fața locului și după-ce căută porcii și văzu că nici unul nu se mișcă ci sunt morți, poruncii tutorului și sfătului să-ți pună pe trăsura și să-ți îngroape unde-va să nu-ți mi vadă.

Abia așteptară ei să zică popa astfel. Puseră îndată porcii pe trăsura și cum nu s'a fost făcut încă ziua, îi duseră d'adrepul la tutorul acasă. Îi junghiară, se ascunseră cu ei în casă și jurară și făcură la cărnați cardaboși cât piciorului de groși. Și mîncău, beau și se veseleau ca nici odată.

Pe când își petreceau mai bine de-odată întră în casă o babă bătrână care cerșia ceva de pomană. Ei nici nu băgară pe baba nici într'o seamă ci văzîndu-o așa

slabă și bătrână, nu se feriau de ea, ci vorbiau ca și-când n'ar fi nimenea în casă. Și chiar atunci ce aveau altă de vorbit decât de „Popa Irimie” cum l'au înșelat cu porcii.

Baba care, cum zisei, era și ea în casă le-a auzit toate vorbele. Mai târziu, după ce-și capătă un dărăbuț de pâine și nițică, proaspătă și după-ce-și luă rămas bun eși din casă. După plecarea babei, Badea Miculă își aduse aminte că n'au făcut ei bine că au vorbit între baba despre porcii „Popii Irimie”, căci foarte ușor se poate întâmpla ca baba să meargă și să spuă popii și atunci eată-ți cu pacostea pe cap; deci ca la urma urmelor să nuse afe înșelați zise sfătului: „Măi Gavrilă! E'n du-te afară și petreci cu ochii pe hoarca asta bătrână ce fuse aci, să o vezi încotro merge să nu ne facă o pacoste.”

La sfatul tutorului, Gavrilă eși după baba să se uite încotro merge. Și ce văzu? Ascultați oameni buni! Văzu pe baba intrînd la „Popa Irimie” în ocol. Când o văzu Gavrilă pe baba intrînd la „Popa Irimie”, nici una nici alta, se duse tot într'o fugă până la fereastra popii ca să asculte ce povestește baba și o auzi spunînd preotului cum a auzit pe Badea Miculă și pe Gavrilă vorbind că au înșelat pe părintele.

Zice D-sa, că alegerea a decurs în cea mai perfectă ordine și conform Statutului organic, și că „ocoși” numai de aceea au înaintat recurs, deoarece respectivul învățător are numai 3 clase gimnasiuale.

Apoi lucrul nu stă tocmai așa, după cum ni-l presintă dl Mosora.

De dragul adevărului, și ca publicul român, care e datat să cetească numai lucruri bune despre Seliște să nu creadă, că poporul din Seliște e tocmai așa de intrigant, după-cum îl arată dl Mosora voiți expune aici tot cum s'a întemplat.

La postul de învățător definitiv au concurat 3 inși: un absolvent de teologie, un învățător cu 4 cl. gimn. și 9 ani de funcție și al treilea (dl I. Iacob, actualul învățător în Seliște) cu 3 cl. gimn. și 3 ani de funcție.

Majoritatea voturilor înainte de alege era pe partea celui cu 4 cl., care de loc e din Seliște; cumnatul d-lui Iacob însă a pus totul în mișcare, ca să reușească acesta, a atras pe partea d-sale întreaga inteligență și o parte mică a poporenilor, ear un alt cumnat (de profesiune subforstier) amenință pe oamenii de rînd, cari erau avisați să trăiască din mila d-sale (sic!!!), că dacă nu vor vota cu cumnatul său nu vor mai căpăta lemne din pălure, ba pe pădurarii îi amenință chiar și cu perderea postului.

Toate aceste s'au întemplat înainte de alege. La alege s'au adunat aproape toți votașii. La începutul alegerii nașul dl Iacob văzînd că partisanii cumnatului său sunt în minoritate a propus, să nu se facă alege de învățător definitiv, ci să se roage V. Consistor să denumească un învățător provisor. La auzul acestor cuvinte fruntașii satului au părăsit biserica, unde a fost alegerea, rămînd acolo aproape numai pădurarii, jitarii, o parte a oamenilor din păturile cele mai de jos ale societății și numai o foarte mică parte a fruntașilor (mai toți rudeni de ale candidatului Iacob). După-ce astfel numărul votașilor a scăpat și cu el totodată și al contrariilor, partisanii d-lui Iacob au propus, ca totuși să se aleagă învățător definitiv, siguri fiind, că astfel va reuși al lor.

Și astfel a ajuns dl Iacob învățător, grație pădurarilor, jitarilor etc., ear nu după-cum ni a spus dl Mosora. De altcum dl Iacob e cunoscut și prin Zlatna, unde 'și-a dat arama pe față. Să-ți fie de bine!

Nu mă pot reține, ca să nu-ți adresez câte-va cuvinte d-lui Mosora.

D-le Mosora! griji că și d-ta ești din sinul poporului și d-ta trăești în sinul poporului, și după ce trăești, deci nu umbra să ascunzi adevărul de dragul domnilor (!!) atacînd astfel poporul, care e baza existenței noastre, și pe care dacă-ți atacă, atacă pe însuși Dumnezeu, căci: vox populi, vox Dei.

În continuu ne vîerăm, că poporul e asuprit; să sărim într'ajutorul lui, noi fiii poporului. Eată cum sare într'ajutor câte un — nechemat. Un „ocog”.

Auzind sfinția sa vorbele babei îi venia și nu a crede; dar aducîndu-și aminte că porcii lui în ziua înainte de cea a tăierii erau sănătoși și veseli totuși cugetă că trebuie să fie ceva în lucru, deci îi zise babei:

„Bine că-mi spuseși babă. Îți mulțămesc și eată-ți dau noște mămăligă cu lapte să mîncîci și ca nu cumva să se întample să te vadă cineva aci la mine te bag aci în lădoiul ăsta până vin eu, — și zicînd acestea popa plecă la tutorul spre a vedea dacă sunt adevărate cele spuse de baba.

Sfătul care auzise toate, căci ascultase la fereastra, după-ce plecă popa se băgă în urina lui în casă, și cum nu era nimenea acasă, deschide lada și strînse pe baba de grumaz astfel de-și dădu sufletul.

După aceea puse la baba în gură nește mămăligă mîngită cu lapte, ca și când s'ar fi necat cu mămăligă mîngită cu lapte, ca și-când s'ar fi necat cu mămăligă, apoi fugi peste grădini și ajunse la tutorul cu mult mai degrabă de cât popa până să ajungă acesta la casa episcopului, nu era nici somn că acolo ar fi fost tăiere de porc.

(Va urma).

PARTEA ECONOMICĂ.

Cultura nutrețurilor mălestrite și a altor plante*)

(Urmare).

Insoțirea din *Apoldul-inferior*, având de president pe notarul Ioan Topărcian, v.-pres. pe parochul Ioan Lazar și de cassar pe parochul Ioan Orășian, — în anul 1900 a avut pretensiuni la membri în suma de cor. 22,215.20; depuneri cu dobândă cor. 3932.25; capital neatacabil coroane 368.52; profit curat cor. 403.60, și datorie la bancă cor. 16.600.—

Insoțirea din *Aciniu*, având de president pe proprietarul Antoniu Gherman, v.-pres. pe economul Nicolae Ivan și de cassar pe învățătorul Nicolae Iosif, lucrează cu un capital de cor. 15.000 — și în 1900 au avut profit curat de cor. 205.33. Din profitul anilor viitori direcțiunea a proiectat înființarea unei sub-insoțiri cu scop de-a despăgubi pe membri în casuri de primejduirea vitelor. Numărul membrilor insoțirii a sporit la 75; imprumuturile acordate membrilor variază între cor. 60—1000—; depuneri a e cor. 1490—; fondul de rezervă și cel de binefacere se apropie de cor. 100.—

Insoțirea din *Mohu*, al cărei president este Nicolae Slavu, v.-pres. Ilie Piscoiu și cassar Simion Piscoiu, toți economi, — numără 215 membri; ea are 22 deponenți cu maximul de 2000 și cu minimul depunerilor de cor. 80.—; suma elocărilor la insoțire e cu cor. 10.151.11. Pretensiunile insoțirii ating cifra de cor. 29.000.—. Capitalul neatacabil al insoțirii e cu cor. 12.497.92, ear' cel de rezervă cu cor. 124.96.

Insoțirea din *Rechita* cu 40 membri, 7 deponenți și 35 debitori cu minimul datoriei de 40 și cu maximul de cor. 400—; datorește la membri cor. 3430; are depuneri cor. 895.60 și pretensiuni la bancă cor. 4715.40. Presidentul insoțirii parochul Ioan Ghișă și cassarul Ioan S. David, econom acolo, își dau multă silință, ca afacerile insoțirii să înflorească.

Insoțirea din *Pianul-român*, activată în luna Decembrie 1898, la întemeiere a numărat 61 membri, al căror număr cu finea anului 1899 s'a urcat la 102 și în 1900 la 109, cu cor. 2180. — părți fundamentale. În fruntea insoțirii e president Vasile Oana, paroch; v.-pres. Pavel Opiș, econom; cassar Vasile Dura, învățător, ear' în consiliul de supraveghiere: president Ioan M. Vule, proprietar și v.-pres. Avram Ionescu, econom. Insoțirea în 1899 a avut pretensiuni la membri cor. 9978—, ear' în 1900 cor. 11.076—; depuneri în 1899 a avut cor. 30.—, cari până la finea anului 1900 s'au urcat la cor. 516.82. Datoria insoțirii la bancă e cu cor. 8000. Fondul de rezervă cu cor. 163.38 până la finea anului 1900 a sporit la cor. 412.45, profitul realizat în acest din urmă an e deci cu cor. 249.97.

Insoțirea din *Veștem* s'a activat cu 1 Ianuarie a. tr., numărând 56 membri; ea a acordat imprumuturi în suma de cor. 4410.—, are datorie de cor. 3000 și a avut profit de cor. 118.39.

Insoțirea „*Bungărzana*” din Bungărd, în anul 1900, care e și al activării — la înființare a numărat 26, ear' la finea anului 36 membri. Ea a avut 12 deponenți cu sume dela cor. 5—800; institutul „*Albina*” a

deschis insoțirii cont curent de cor. 6000.—. Insoțirea are pretensiuni în suma de cor. 7075.51, acordate membrilor cu sume dela 20 până la cor. 200.—. Profitul curat realizat în 1900 e cu cor. 190.—. Director al insoțirii e notarul Victor Mărgineanu, secretar Toma Ciora, econom, ear' cassar Nicolae Opiș. Drept îmbunătățiri introduse de când cu înființarea insoțirii direcțiunea ne relevează: cumpărarea de pământuri dela comunele vecine, edificarea de 9 case nouă față de 1—2, ce se edificau anual mai înainte; ajutorarea membrilor în casuri de moarte prin acordarea de imprumuturi momentane etc. Insoțirea se ocupă și cu înființarea unei reuniuni de înmormântare.

Insoțirea din *Poplaca*, cu firma înregistrată, în-cât ne este cunoscut, nu și-a început activitatea. Pașii făcuți de noi în scopul înființării de-asemenea insoțiri în Reșinari, Sebeșul-inferior, Slimnic, Sadu etc. — au rămas fără rezultat.

Colecțiunea de modele din industria de casă (lucru de mână femească).

În înțelesul §-ului 1 lit. c., din statute, în cercul de lucrare al Reuniunii noastre cade și înaintarea industriei de casă, adică a acelor îndeletniciri ale oamenilor noștri dela sate mai ales, cari dau mijloacele și uneltele trebuincioase la îndestularea multelor și feluritelor trebuințe în ce privește hrana, îmbrăcămintea și locuința lor. Spre aceste scopuri multe lucruri folositoare și frumoase totodată stie să sevrșească țeranul nostru, dar' și mai multe și mai vrednice de laudă femeia română, cu drept cuvânt laudată de toți pentru hărnicia, istețimea și gustul, cu care isprăvește țesăturile, chindisiturile, alesăturile, împletiturile sale mult prețuite nu numai de noi toți, ci și de oamenii pricepători ai altor neamuri străine.

Voind comitetul D-Voastră să-și îndrepte mai cu stăruință luarea aminte, pentru a face cu puțință, ca cu vremea și în acest însemnat și rodnic ram al economiei să facem sporiu, — a lansat anul trecut un calduros apel către fruntașii noștri rugându-i să ne trimită din lucrurile de mână sevrșite de ei și de femeile lor câte un lucru (unealtă, țesătură, cusătură, acaret etc.) din cele mai bine isbutite, sau câte o muștră (probă) barem, unde nu se poate trimite lucrul întreg, ca astfel să vedem: ce se lucră prin diferitele comune, și apoi să chibzuim mijloacele, cum aceste lucrări să se sevrșească și mai bine și cu unelte mai desevrșite, cum ele să se facă în câtățime mai mare și cu muncă mai puțină, și cum în sfârșit s'ar pute ajunge la material mai bun și mai ieftin pentru facerea tuturor acelor lucruri.

Din lucrurile adunate intenționăm a înființa un muzeu de lucruri de industrie de casă.

Apelul nostru răsunet a sflat și în mâinile noastre se găsesse numeroase modele, ce cinste fac femeii române. În raportul nostru viitor ne vom permite a tracta mai pe larg acest obiect.

Mașini și unelte economice.

Cu scop de-a îndemna poporațiunea noastră de-a se îndeletnici în lucrările sale cu mașini și unelte economice și de-a se convinge despre sporul ce ele li fac — comitetul pune regulat la dispoziție publică și în mod gratuit mașina de sămănat, săpătorea Planet junior, grapa de mușchi etc.

Observăm aci, că multe din uneltele de noi procurate și date spre folosință, au fost replătite de fruntașii din comune, cari le-au reținut pentru ei.

Mașina noastră de sămănat în anul 1900 a fost folosită de locuitori din comuna Deal, Apoldul-de-jos și Gararului.

Biblioteca Reuniunii noastre.

Cu toate mijloacele nelsemnate, ce Reuniunii i-au stat în tot timpul la dispoziție, ea chiar din primii ani ai existenței, ca folositoare să fie obștei de pretutindenea, a pus temelie unei modeste biblioteci economice. Începutul i-a făcut ca scoaterea broșurei intitulată „*Ținerea vitelor*” de Eugen Brote; „*Trifoiul de același*”; „*Prăsierea pomilor*” de D. Comșa; „*Legea veterinară*” de învățătorul Muntean; apoi „*Insoțirile de credit*” (Raiffeisen) de Dr. Aurel Brote; „*Cartea stuparilor sătenți*” de Romul Simu, etc. etc. Epuizându-se primul tiragiu al unora dintre aceste cărți, ele au fost scoase în a 2-a ediție. Dintre cărțile noastre în anul 1900 am scos în a 2-a ediție „*Prăsierea pomilor*” și „*Legea veterinară*”. Între cărțile din biblioteca Reuniunii noastre se numără și „*Statutele tovarășilor agricole*” și „*Statutele insoțirilor de credit*”. (Urmare).

Din public.

Onorată Redacțiune!

În Nr. 233 al „*Tribunei*” și 51 al „*Foaiei Poporului*” a fost amintită persoana mea în o corospondență subscrisă de anonimul binevoitorul cu titlul: „*Datorii la Jidov*”, în care se zice, că eu am înființat Dumnezeu știe când o Reuniune de temperanță și acum un Jidan a improcesat pe 150 oameni din popor pentru câte 10—15 cr., făcându-le spese de câte 2 coroane 50 bani și pune această întâmplare drept rezultat al Reuniunii de temperanță înființate de mine.

Fiind-că cunosc mai multe cazuri în cari „*Tribunei*” și „*Foaia Poporului*” îl lipsește obiectivitatea de publicitate, la acelea am scris numai pe scurt, dar dându-mi-se ansă la publicare, Vă rog să binevoiți a da în publicitate următoarele, ca să se știe cine e binevoitorul și cine malițiosul.

Ocupând în luna Iul Decembrie anul trecut onorificul post de părinte al poporului și văzând, că și aici, ca ori unde, pătimesc oamenii — de vițiu! beției, precum și de alte scaderi, obișnuite la popor — m'am cugetat mult, cum și ce să fac, ca în adevăr să mă arăt și vrednic de numele ce'l port de părinte al poporului, — și am venit la ideea, că, pentru-ca să pot stărpi relele, trebie să încep cu stărpierea vițiuului bețurii, căci astfel, având oameni treji mai bine mă vor pricepe ce intenționi am și mai ușor voi pute isbuti cu bunele mele intențiuni a atinge inima poporului.

Astfel am încercat a doua zi de Paști a. c. ca o pregătire pentru Reuniunea de temperanță și am adus pe mai mult de un subs ris obligământul, că în Dumineci și sâmbători nu vor mai cerceta crâjma — se înțelege — cu liberă voia lor. De acest obligament unit s'au ținut, ear alții nu, — dar pentru mine a fost destul că unii s'au reținut și am căpătat curagiu spre a'm pune în lucrare intențiunea mea cu Reuniunea de temperanță.

Mal era acea greutate la mijloc, că aici în comună sunt numai Români, dar' de două confesiuni, anume gr. ort. și greco-catolic — și mă cugetam, ce e de făcut ca să nu se desbinez, căci știam că și între greco-catolici sunt de aceia, cari cu căldură ar îmbrățișa ideea mea.

Astfel în 4 Decembrie la intrarea în biserică a Maicei Doamnei după ce Lasca Stoica Achim și cu Samuilă Sasabeși, oameni din popor, cel dintâiu gr.-cat., al doilea greco-oriental, au umblat pe la oameni să se înscrie de membri — ne-am adunat cu toții la școala capitală de aici și am ținut adunarea de constituire, la care am fost de față 24 de irși din ambele confesiuni; — după aceea s'au mai înscris 82 de inși, dintre cari, fiind această Reuniune în combinație și cu un fond de bucate, în 25 Decembrie 31 inși au și depus grăul ce l'am provăzut în statute de fie care membru al Reuniunii.

Ca oamenii să se îndemne, am dat eu în podul casei mele loc și jiră pentru

bucate, dar aveam lipsă și de bani, ca să mai cumpărăm scânduri și alte de lipsă la magazin, precum și hârtie pentru diferite protocoale.

Știind că pe altă cale nu pot ajunge la bani, am emis un apel către inteligența acestei comune și alți binevoitori, un apel, cu care, tot ca biază să fie, am pus de au umblat un gr. ort. și un greco-catolic.

La acel apel au contribuit următorii:

Di notar pens. George Camanici	10 cor.
„ Mateiu Matei inv. dir. cu	8 „
„ Sabin Cerbu preot în Părău cu	4 „
„ George Pop not. în Părău cu	5 „
„ Ioan Popița preot în Com.-inf. cu	5 „
„ Ioan Stoica învățător din loc	2 „
„ Eug. Popescu inv. secund. în loc	2 „
„ Nicolae Cornea Cristureanu	2 „
„ Soția acestuia pentru fratele ei	6 „
„ Rosalin Mița jude în Com.-sup.	1 „

pentru cari și pe această cale li rog să primească ferbinte mulțumire dela Reuniunea noastră.

Mergând acești colectanți și pe la D-nul prim pretor în pensie, Iacob Popenețiu și la părintele gr.-cat. Ioan Popenețiu au eșit cu buzele umflate — pe lângă cuvintele, că D lor încă voesc să facă fond la biserică gr.-cat., care n'are nici ban, nici alte fonduri și deci nu pot să contribuie cu nimica.

Asta încă nu era destul; dar ca să mi se pună baze în roate, părintele gr.-cat., om tiner și d-sa, în biserică a certat pe credincioși că pentru ce se înscriu, ca să facă fond la biserică gr.-ort. și îndeamnă pe oameni a nu se mai înscrie.

D nul prim pretor Imt lăuda ideea și întreprinderea, dar zicea, că nu cunosc poporul și n'are speranțe că voi pute reuși la vre-un rezultat bun; — drept încurajare la muncă pentru înflorirea și înaintarea la bună stare poporului, din stăruința a eșit și D Sa.

Ca mai mare sprigin să am și ca cu mai mare plăcere să continuu nu tocmai ușor de implinită și buna mea intențiune, acum mă trezesc cu binevoitorul din Nr. 233 din „*Tribuna*” și din Nr. 51 al „*Foaiei Poporului*”, care cu toate că știe bine că Reuniunea s'a înființat numai acum în 4 Decembrie a. c. n., totuși mă întreabă, că oare „*Datoriile pe la Jidanul să fie rezultatul Reuniunii de temperanță înființate de mine?*”

În urma celor înșirate, rog pe onor. public cetitor, să judece cine e binevoitorul și rog pe onorata Redacțiune a ziarelor sus-amintite a da cu numele pe anonimul binevoitor, declarând la cazul contrar aceste ziare de neobiective — neserioase — de babe, ear pe anonimul de suflet negru, care răcată că s'a născut în lume și trăiește din sudoarea sârmanului popor românesc.

Dixi et salvavi animam meam.

Veneția-inferioară, în 30 Dec. 1901.

Michail Ganea,
preot gr.-ort. român.

Mulțumită publică.

Pentru masa studenților dela gimnasiul nostru rom. gr.-ort. din Brad, au mai dăruit următorii st. domni și doamne:

1. Georgiu Pop de Basesti, Elena Pop Hossu Longin și Francisc Hossu Longin ca rescumpărare a gratulațiunilor de Anul-nou 20 cor.
  2. Eugenia I. Parasciiv n. Mihalyi, întru memoria iubiților săi reposit, Ioan Parasciiv, subjude regese și a fiilor săi, Georgiu și Ana 10 cor.
  3. Dr. Zosim Chirtop, adv. în Câmpeni; ca rescumpărare a gratulațiunilor zilei onomastice, 10 cor.
  4. Vasile Chirtop, rescumpărarea folicitărilor Anului nou și zilei onomastice a dat 5 cor.
  5. „*Oravițiana*”, societate pe acții, 20 coroane.
  6. Vasile Beleş, protopresbiter în Maria Radna 5 cor.
  7. Comuna bisericească Cuvin, 1 cor;
  8. Teodosiu Moțu, par. în Cuvin 1 cor;
  9. Constantin Paticiu, 60 fl.
  10. D. Popoviciu inv. în Cuvin 25 fl. Suma 72 cor. 85 fleri.
- Primească binevoitorii dăruitori cea mai viuă mulțumită.
- Direcțiunea gimnasiului rom. gr. ort. Brad, 31 Decembrie 1901.

Georgiu Părău,
dir. gimnas.

*) Din al XIII-lea Raport general al comiteului central al „*Reuniunii Române de Agricultură*” din comitetul Sibbiului pentru anul 1900.

„TRIBUNA POPORULUI“

intrând în al VI-lea an de viața, va căuta să se arate vrednică de sprijinul cititorilor români făcându-și mai multe îmbunătățiri.

Aflând cât de mult le plac fraților dela sate foile cu chipuri, în curând vom fi în stare să aducem în fie-care număr de Duminecă o frumoasă vedere, câte un chip d'al bărbatilor vestiți și câte tablouri plăcute, toate. După serbători vom instala adică o mașină nouă, care să ne pună în putință de a scoate bine chipurile dorite de cititorii noștri dela sate.

Vom da în fie-care număr amănunte despre schimbarea vremii, despre prețurile de grâne, făină, carne și spirit, dușă-cum vom lăsa, d'asemeni, loc mai mult afacerilor economice, așa fel, că săteanul să aștepte ori-ce sfat și tot de ce are trebuință în viața sa de toate zilele.

Vom publica studii despre însoțiri, arătând cum printr'insele popoarele se pot îmbogăți economic și întări politicește.

„TRIBUNA POPORULUI“

ca și până acum, așa și în viitor va lupta pentru programul național, va deschide coloanele sale tuturor celor năpăstuiți, celor prigonți pentru dreptate le va sări în ajutor.

Prețul abonamentului

rămâne și în viitor tot :

pe un an . . . . . 4 Cor.
pe jumătate an . . . . . 2 „

Ori-care cititor a avut vre-un neajuns cu posta, rugăm să ne scrie. Am intervenit adică la Direcția generală a Postei ca măsurile aspre să se ia împotriva tuturor a celorla despre cari se va dovedi că nu împart regulat foaia noastră.

Redacția și Administrația.

NOUTĂȚI.

ARAD, 17 Ianuarie n. 1902.

Concertul Popovici — Dima.

În alt loc al ziarului nostru publicăm invitarea comitetului arangiator la concertul Popovici — Dima, care se va da în Arad în sala cea mare dela hotelul „Crucea Albă“ în ziua de 9/22 Ianuarie 1902 sub conducerea d-lui George Dima, profesor de muzică și cântări în Brașov și cu concursul dlui Dimitrie Popovici, marele cântăreț dramatic și al dnei Maria Dima.

Românii din Arad și jur așteaptă cu nerăbdare concertul acesta, căci de un șir de ani nu li-s'a mai dat ocaziune să-și înalțe sufletul pe aripile artei românești. A mai fost dl Dimitrie Popovici în Arad, dar atunci era la începutul carierei sale, de atunci densusul a cutreerat lumea și pretutindeni a fost admirat pentru talentul său extraordinar de a scoate la iveală puterea cea mai ascunsă, ce zace în arta cântării. Trecerea sa prin America a fost adevărată cale triumfală, eară la Bayreuth operele marelui Wagner nici nu se pot închipui fără concursul artistului român.

Din toate părțile se anunță oaspeți pentru seara de 9/22 Ianuarie în Arad. După concert va urma o veselă petrecere românească, singura, care se da în anul acesta în Arad. Începutul concertului se va face la orele 8 seara; cei ce doresc bilete pentru seara aceasta, să grăbească căci înbulzeala e mare. În vitrina librăriei Klein din Arad se află expusă poza artistului simpatic Dimitrie Popovici.

Hirotonire. Erf, 3/16 Ianuarie a. c. Prezența Sa dl episcop I. Goldiș a hiro-

tonit într-un presbiter (în capela Curții episcopicești) pe diaconul Adrian P. Deseanu, ales preot în Jaca, protopresbiteratul Oradei-mari.

Congregația comitatului Arad este convocată în sesiune ordinară de iarnă, pe ziua de 27 Ianuarie, la orele 9 dimineața, și va ține ședințe și în zilele următoare: până la pertractarea tuturor chestiunilor la ordinea zilei.

„Biserica și Școala“, organul oficios al diecesei Aradului, implinind 25 de ani de existență, va apăre de începutul sfertului al doilea de veac al existenței sale, cu un număr jubilar.

Dar pentru stat. Din Budapesta se anunță că deputatul Konkoly-Thege Miklos, directorul institutului meteorologic, a dăruit statului moșia sa strămoșască din O-Gyala, un imobil de 1560 holde catastrale, autorizând guvernul de a dispune de numita moșie cum va crede de cuviință în vederea unei politici sociale și de proprietate. Marinimosul donator își reservează pentru sine și soția sa o rentă pe viață în schimbul acestui dar.

Procesul Șvabilor din Sântana

la Tablă. Ne aducem aminte de tulburările dela 1897, Ianuarie 17, cari au avut loc în Sântana. Bieții Șvabi n'au mai putut răbda atâta asupra câtă li-se făcea cu vizarea și comasarea pământului, desființarea „Bauern Vererin“-ului lor și la urmă cu impunerea și a unui primar contra voinței locuitorilor, ear protestele lor și mișcarea lor au fost sufocate prin împușcarea și moartea a șase oameni de către jandarmi și ajungerea pe banca acușătorilor dintre cetățeni a 17, și a nici unui gendarm.

Procesul judecat la Tribunalul din Arad a ajuns la Tabla din Oradea-Mare, unde pedepsele croite pe câte 2 ani și mai bine de forul prim, au fost reduse între maximum de 4 luni și minimum de 12 zile între nenerociții acușări.

Zăpadă Mercuri 15 n. c. pela amiază ni-a sosit iarna, în toată puterea cuvântului; și cerul par'că țet dă silința să și repare neglijența de până aci. Temperatura mult scăzută e constantă și zăpada mărunță cade într'una. Joi spre seară s'a mai înmuiat puțin gerul; dar zăpada stă.

Deschiderea Dietei. La 16 Ian. a avut loc deschiderea Dietei, după vacanța de Crăciun. Președintele prezintă hârtiile sosite la birou. Primul ministru fiind bolnav, se ia dela ordinea zilei proiectul casierilor comitatense; și se hotărăște a se ține ședința proximă Sâmbătă, având a se ocupa Dieta de preliminarul pentru recruți.

Tisza Kálmán a fost ales deputat în Abrud, după-ce al doilea Barabás kossuthist, care are de gând să-și facă zile fripte, se retrăsese din candidare. Fiind singurul candidat, bătrânul „general“ a fost proclamat de ales deputat al cercului.

Cum se vede, fostul „sdrobitor de naționalități“ într'un ținut românesc și-a găsit refugiul la bătrânețe. Așa i-au răsplătit maghiarii opera „patriotică“.

Mandatul din Ocna Sibiului.

Alegerea lui Hámory László, proprietar în comitatul Aradului, a fost atacată. Curia pertractând protestul a decis să se facă cercetare asupra învinuirii că Hámory a fost ales prin corupțiune cu bani, mănăcări și băuturi.

Pangermanistul Wolf, care din

pricina unui scandal urit din viața sa particulară a fost silit să-și depună mandatul de deputat al Reichsrathului, a fost din nou ales în cercul Trantenau, cu 1695 voturi.

Alegere de primar în Cherechiu. Sistemul practicat până acuma de oamenii administrației publice a primit o frumoasă lecție la recentă alegere de primar în frunțașă comuna românească Cherechiu. Prețorele Cornel Novac, voia să declare cu ori-ce preț pe candidatul adict al său, Ilie Stoica, de primar. Majoritatea membrilor comunei însă au protestat energic contra manevrei de a proclama cu „aclamațiune“ pe candidatul oficios. Jandarmii pun mâna pe armă, când soigăbirăul temându-se totuși de infierbântarea mulțimei s'a plecat sub presiunea vocii poporului, și ordonând votarea, a fost ales Ignat Blăgău, cu 137 voturi, contra lui Ilie Stoica, care a primit 80 voturi.

Necrolog. Subscriși cu inima înfrântă de durere, aducem la cunoștință tuturor rudeniilor, prietenilor și cunoscuților, că mult iubitul nostru fiu, frate, nepot și cumnat, Jova Opra, învățător în comuna Roșia, împărțit fiind cu sf. tană a muritorilor și-a dat nobilul său suflet în mâinile Ziditorului, Marți în seara de anul nou la orele 6^{1/2}, în casa sa părintească din St. Andrașiu în etate de 19 ani. Văd. Maria Opra mamă, Atanasie frate, Emilia, măr. Lucuția și Teresca surori, Elena Opra, măr. Murgu; Milca Tenche, măr. Fiuture; Marta Opra, măr. Bergin mătușe, Ștefan Murgu unchiu, Nicolae Opra moș, Macra Maricu, măr. Opra; Iulian Lucuția, tav. ca ginere. Fie-I țărina ușoară, și memoria binecuvântată!

„Amvonul bisericii gr.-ort române“. Sub acest titlu harnicul preot Ioan Nicorescu, administrator al Tipografiei diecesane din Arad, va da la lumină în curând două volume de predică, și anume: Vol. I conținând predică pentru toate Duminecile de peste an și vol. II. pentru toate săbătorile și prasnicele.

Bun și laudabil lucru îndeplinește.

Revista învățătorilor din România, apare în fiecare lună odată, și costă abonamentul pe an 6 coroane. Pusă sub patronajul celor mai distinși bărbați de școală ai neamului nostru de peste muni, această revistă intrunește pe cei mai harnici dascăli din Regat, ocupându-se atât de chestii de educațiune și instrucțiune populară, cât și de interesele și nevoile poporului, și în special ale țărânului român.

„Revista Ilustrată“ ce apare în Bistrița, cu începutul anului 1902 a trecut în redacția d-lui Dr. Victor Onișor. În redacție s'au introdus mai multe inovațiuni și noul redactor asigurându-și colaborarea mai multor scriitori de pela noi, speră că va pute să ridice nivelul celei reviste.

Avis. Tinerimea română din Oradea-Mare dispunând de probe nenumerate despre interesul publicului românesc, pe care i-l-a dat parte la concerta parte cu ocaziunea seratelor literare și convenirilor sociale arangiate în lunile trecute — basându-se pe acest interes de-atâtea ori dovedit precum și pe sentimentul ce trebuie să-l nutrească pentru dragostea față de cultura națională întreaga obște românească, nici în acest an nu întârzie de-a se afirma neabstând dela laudabila idee, de-a arangia concert. Nădejdea noastră este firmă, că precum nici cu alte ocazii, nici de astă-dată nu vom fi lipsiți de marinimosul sprijin al neamului nostru. Venitul curat este destinat spre augmentarea fondului de ajutorare al tinerilor lipsiți de mijloace materiale, care fond este concretizat pentru manipulare direcțiunei despărțământului orădan al „Asociațiunei.“ La concert, care se va arangia în luna Februarie, vor debuta puteri artistice deja cu renume stabilit și se va da piesa teatrală Cinel-Cinel de V. Alexandri. Tinerimea și-a constituit comitetul executiv în modul următor: president de onoare și patron M. On. Domn Iosif Roman adv; din stinul tinerimei: v. pres. Valeriu Liuba, se crețar: Adrian Popescu, notar: Corneliu Papp, majordom: Nicolae Zigre, casier: Mercea, controlori: Vasile Babi și Alex. Cosma. Pentru comitet: Corneliu Papp, notar. Valeriu Liuba, vice-president.

Rectificare. În numărul dublu trecut sub articolul: „Un neajuns al manualelor noastre de școală“ s'a pus greșit semnătura „Crisianu“ în loc de Crisianu.

„Din Liturgia bisericii ort. române“ manual cu ilustrațiuni — pentru școale medii și populare, a eșit de sub tipar și e poate procură dela Administrațiunea ziarului „Tribuna Poporului“. Prețul unui exemplar 60 fileri plus portu postal 5 fileri.

Avis. Pentru orientarea On. public și mai ales a domnilor preoți, cari au comandat și comandă din tipăriturile nouș privitoare socoților, se vestește că: Numai în două săptămâni suntem în poziția de a răspunde comandelor ce ni-se fac — fiind acele tipărituri acum sub tipar. Tot soiul de restanțe din trecut să se adreseze „Casei consistoriale diecesane“ și ori-ce comande, întrebări, concurse și bani să se adreseze „Administrațiunii tipografiei“ și nu tipografiei cum s'a făcut până acum. Arad 17/4 Ianuarie 1902. Ioan Nicorescu, administr. tipogr. diecesane.

POSTA REDACȚIEI.

Student, Năsăud. Cetește mult, pentru a-ți deprinde o frumoasă limbă românească (Alexandri) și mai încearcă.

Petru Peron, Ingăduință se da, dar să nu uiți de a-ți implini datoria.

N. Onciu. Ozora-Uzdin. Vă mulțumim foarte mult. Să trăiți!

ULTIME ȘTIRI.

Haga, 16 Ianuarie. Guvernul pertractează cu comandantul buri pentru încheierea păcii. Regina Vilhelmina va interveni personal, angajându-se la rolul de intermediară între eroicii Buri și Anglia.

Fiume, 16 Ianuarie. În luna aceasta vor sosi șase vapoare mari engleze pentru a transporta 4000 de cat în Africa-Sudică.

Editor Aurel Popovici Barciuanu. Red. respons. Ioan Russu Șirlianu.

Insertiuni și reclame.

Serisori de mulțumire sosesc zilnic; și aceasta este cea mai bună dovadă de efectul neîntrecut al aparatului electro-magnetic R. B. Nr. 86967. Lăsăm să urmeze aci o scrisoare adresată d-lui Albert Müller, Budapesta V. Vadăz utca 42/K: Mult onorate d-le Müller, Am onoarea de a-ți face cunoscut, că aparatul d-tale are un foarte bun efect; nevasta mea, care a suferit mai mult de 15 ani de reumatism, decând întrebuințează aparatul d-tale R. B. Nr. 86967 se simte foarte bine. Pentru care lucru îți comunic cea mai sinceră mulțumire a mea. Cu toată stima Wendelin Marcu, Zsabyia.

Un tinăr

candidat de avocat român

poate fi primit la moment în cancelaria dlui avocat Dr. Sever Ispravnic din Arad. Doritorii să se adreseze direct (Josef-föhercz-g. ut). 692 1-3

Compactor român în Arad.

Subscrișul își iau voe a aduce la cunoștința onor. public român, că reințors din străinătate m'am stabilit în Arad, strada bisericii (Templom-utca) nr. 7, unde mi-am deschis un

Atelier de compactorie modernă,

arangiat cu mașinele cele mai nouș și mai perfecționate, sunt în plăcută poziție a efectui ori-ce lucrări atingătoare în această branșă dela cele mai simple până la cele mai fine legături de lux. Asemenea pentru legături de proțocoale, pentru cancelarie, cărți bisericești, cărți de rugăciuni pentru preoți onorați domni preoți, în tomuri singuratic ori în partii de ori-ce mărime, pe lângă asigurarea unui serviciu solid, prompt și ieftin.

În speranță, că onor. public român își va oferi binevoitorul concurs, rămân

684 2—

Cu distincă stimă

Iustin Ardelean,
compactior.

Mai ieftin ca ori-unde!
„Hotel-restaurant Coronă“
Aug. Coltor — Blaj
oferește On. Public român chiișile sale de oaspeți modern mobilate, vinuri curate de pe Târnave și prima calitate de bere dela Steinbruch. 654 9-10

— Mai ieftin ca ori-unde. —

Din privilegiul sezonului de iarnă și primăvară am onoare a recomanda onor. public marele și bogatul meu

deposit de

haine bărbătești și de copii,

ce se vënd cu cele mai moderate prețuri, precum și cele mai fine costume de modă și de salon pentru bărbați și copii, pardesiuri și îmbrăcăminte de dormit, paltoane de ploaie, bunzi de iarnă, precum și bunzi de oraș și havelocuri.

Recomand depositul meu de haine de iarnă și primăvară, mai ales onorațiilor domni preoți, cărora le vënd cu cele mai ieftine prețuri.

Cu stimă 670 3-3

Izidor Moskovitz,

Calca Andrassy S. (In fața cu biserica minoriților.)

— Mai ieftin ca ori-unde. —

Mai ieftin ca ori-unde.

Mai ieftin ca ori-unde.

Daruri potrivite pentru nunți.

La magazinul

GEBHART J. și FIUL

ARAD, Piața Andrassy Nr. 16. (Feste drum de Palatin.)

Farfurii pentru masă, cafea, tee și cafea neagră de sticlă, porțelan și argint Alpaca. Tot felul de vase pentru flori, jardiniere de sticlă, porțelan, argintuite și bronz de Berlin. Tot felul de servicii din argint curat și porțelan francez. Sticlă Tyfany.

— Toate acestea sunt noulăfi. —

Serviciul de metal și anume tave, serviciul pentru liquer, pentru tutun, pentru a ferbe cafea. Lămpi pentru petroleu și lustru electrice. Porțelan de Meissen, tot felul de decoruri pentru saloane. Magazin bogat de Maiolică, cristal colorat. Pahare cu litere de aur. Tacâmuri (cuțite, furculițe și linguri) de Alpaca din vestita fabrică *Christofle*.

Mai nou decoruri „KAYSERZINN“, singurul deposit în Arad.

674 4-6

Rugăm publicul să viziteze magazinul nostru bogat arangiat.

HOFFMANN SÁNDOR

Prăvălie de mode și magazie de tepich.

„La Rândunice“.

ARAD. (Edificiul teatrului).

Telefon Nr. 10.

Telefon Nr. 10.

— Principiul meu este să realizez un mare comerț cu prețuri ieftine și solide. —

TÂRGUELI DE CARNEVAL

Prețuri ieftine, fără concurență!

În marele meu magazin atât mărfurile mai fine, cum și cele de mai puțin preț, se vënd cu preț redus, ca de ocazie 200 metri flanelă și barchet, resturi, se vënd cu prețul jumătate.

Ocaziune!

1 frumos sort de batist 27 cr.

1 frumoasă bluză de flanel, modernă 95 cr.

1 metru barchet bun, de spălat 19 cr.

Ocaziune!

1 metru Loden cu lățime dublă 48 cr.

1 păreche mănusi de iarnă foarte bune 25 cr.

3 părechii ciorapi americani, pentru bărbați sau femei, numai un floren.

1 roulot (vig) pânză de Zips, 5 floreni 50 cruceri.

597 — 89

Mostre trimit în provincie punctual.

Cele mai ieftine prețuri. Telefon 471.

Prilegiu de cumpărări ieftine!

Telefon 471.

Telefon 471.

Succesorul văduvei Sütő József-né

URBANE.

Magazin cu porțelan, oglinzi, lămpi și vase de peatră

ARAD, strada Forray Nr. 2 c.

Numai sunt plângeri privitoare la filarea lămpilor.

Lucrurile au fost îndreptate de succesorul văduvei, Sütő József-né, de Urban E., care are magazinul din strada Forray nr. 2 c.

Am introdus petrolul, cristal alb, fără miros, pe care îl vënd cu 20 cr. litrul, expediez și prin comande telefonice nr. 471 la dorință ori-și-unde, am magazin demn de vënd.

Asortiment bogat de lămpi pe masă, atârătoare de tavan, lustru, de perete și pentru bucătărie, pe cari deoare-ce le-am cumpărat ocazional le vënd așa de ieftin încât publicul cumpărător cu adevărat va fi surprins.

— Cadouri folositoare de ocazie cu prețuri foarte scăzute. —

Porțelanuri de Carlsbad, servicii pentru masă, serviciu de tea, cafea, spălător, faiance, englezesti și sardinete, servicii de sticlă și obiecte de luz.

Oglinzi, icoane, rame mare asortiment.

Tacâmuri, (lingure, cuțite și furculițe) de Alpaca din Berndorf.

Ori-ce comande în sticlă cu prețul cel mai potrivit, pregăram bine și ieftin.

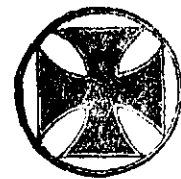
666 6-6

Mare asortiment de rame.

Cruce dublă electro-magnetică

vindecă și inviorază sub garanție.

Aparatul acesta, vindecă și folosește contra durerilor de cap, urechi și dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circulației sângelui, anemie, amețeli și turturi de ureche, bătaie de inimă, sgârșiri de inimă, asma, auzul greu, sgârșiri de stomac, lipsa poftei de mâncare, răceală la mâni și picioare, reuma podagră ischias, udulul în pat, influența, în somnia epilepsia circulația neregu-

lată a sângelui și multor altor boale cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate. Inșușirea acestui aparat este că vindecă nu numai din timp în timp ci introduce constant în corpul omenesc binefăcătorul curent, când pe deoparte vindecă cu succes boalele afătoare, eară pe de alta parte e cel mai bun scut contra îmbolnăvirilor.

Deosebită atențiune e a se da împrejurării că acest aparat vindecă boale vechi de 15 ani.

În cancelaria mea se află atestate incurse în toate părțile lumii cari prețuesc cu mulțumire invențiunea mea și ori-cine poate examina aceste atestate. Acel pacient, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca i-se retrimite banii.

Unde ori-ce încercare s'a constatat zădarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului că aparatul meu nu e permis să se confunde cu aparatul „Volta“ deoarece „Ciasul-Volta“ atât în Germania cât și în Austro-Ungaria a fost oficios oprit fiind nefolositor, pe când aparatul meu e în genere cunoscut apreciat și cercetat.

Deja ieftinătatea crucii mele electro-magnetice o recomandă îndeosebi.

624 41-50

Prețul aparatului mare e fl. 3, sau Cor. 6. — folosibil la morburii cari nu sunt mai vechi de 15 ani.

Prețul aparatului mic e fl. 2, sau Cor. 4. — folosibil la copii și femei de constituție foarte slabă.

Expediție din centru și locul de vëndare pentru țeară și străinătate e:

Albert Müller, Budapesta, V., str. Vadász 42. K
colțul str. Kálmán.